

DOMOLJUB

Izhaja vsak četrtek. Cena mu je 8 K na leto. (Za Nemčijo 8 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 4 K 60 vin.) — Posamezne številke se prodajajo po 10 vin.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročila, reklamacije in iskanja pa: Upravištvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 34.

V Ljubljani, dne 25. avgusta 1910.

Leto XXIII.

Kmet-dolžnik.

V zadnjem državnozbornem zasedanju se je sklenila dobra postava, po kateri se eksekucije prosti dohodki zvišajo na letnih 2000 K. Upnik potemtakem ne more zarubiti uradniku ali delavcu plače, razen kdor ima nad 2000 kron letnih dohodkov. Varstvo dolžnika proti upniku pomenja ta postava. Dozdaj je bilo rubežni odmaknjenih letnih 1600 kron. Zdaj se je ta vsota zvišala za 400 kron. Ta postava se nam zdi zelo važna zavoljo načela, na katerem stoji. To načelo se glasi: Dolžnik ima pravico do življenja in ta pravica je močnejša nego tista, katero ima upnik na to, da se mu vrne dolg.

Zdaj, ko je delo tako na drobno razdeljeno, ko ljudje ne pridelujejo in ne izdelujejo zato, da bi svoje pridelke in izdelke sami rabili, marveč zato, da jih prodajo, in da s skupilom zadoste svojim potrebam, mora biti kredit zelo živahno razvit. Treba je takorekoč vsakemu od časa do časa vzeti kaj na posodo. To se pa ne da izpeljati, če ne skrbe postave, da se more dolg tudi plačati. Sila mora biti v tem oziru stroga. Prenežne postave glede na dolgove bi bile kakor prenežen zdravnik; škodovale bi upniku in dolžniku. Toda tudi ta strogo mora imeti svoje meje; sicer je nečloveška in dolžnika ubije.

Rimska postava je bila v ti reči silno huda. Upnik je smel dolžnika umoriti, ali prodati za sužnja. Dokler ga je pa imel zaprtega, mu je moral dati vsak dan po en funt moke. Zadet je bil pa vendar-le dolžnik sam. Če pa sme upnik vse prodati dolžniku, zadene s tem tudi njegovo družino. Zadolžen kmetič ali obrtnik delata le za upnika s celo družino. Vjeta sta vse svoje žive

dni; tudi funta moke ne dobita, kakor v rimski dobi. »Tako ga grem tožit, ko bi mi kdo podaril kak zadolžen grunt; to krepko, pač nekoliko pretirano izjavo smo že večkrat slišali od naših ljudi.

Postava, ki smo jo začetkom omenili, je samo za take, kateri nimajo gospodarske samostojnosti, ki dobivajo samo plačo: za uradnike in delavce. Nič nimamo proti temu, toda obrtnik ali kmet ima kot dolžnik ravno take pravice, kakor uradnik in delavec. Če se torej uradniku ali delavcu ne sme zarubiti vsota, ki ne presega 2000 kron, se morajo primerni dohodki varovati tudi pri kmetu ali obrtniku proti upnikovim terjatvam. Toliko dohodkov, da moreta četudi zelo skromno, preživeti vsak svojo družino, se mora tudi njima pustiti. Zato se njima pa mora pustiti nezarubljenega toliko posestva pri kmetu in toliko orodja pri obrtniku, da to zmoreta.

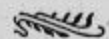
Morda bo kdo zmajeval z glavo, češ, da je to nemogoče. Njemu bodi povedano, da imamo take postave že nad 70 let v Severni Ameriki. Država Teksas je leta 1839. sklenila tako-le postavo: Kdor ima družino, se mu na kmetih ne sme zarubiti 50 akrov zemlje, v mestu pa hiša do 500 dolarjev vrednosti. Zarubiti se tudi ne sme kuhinjska oprava do 200 dolarjev vrednosti; in tudi ne orodje, kar ga kdo potrebuje za svojo obrt. Kmetu se tudi mora pustiti 1 konj ali dva vola, do pet krav, do 20 prašičev in zaloga za eno leto.

Teksas vsled tega ni propadel, marveč omenjeno postavo so uveljavile po razmerah nekoliko izpremenjeno skoraj vse države v severno-ameriški zvezi. Naše ljudstvo ve, kako silno je tam razvito gospodarsko življenje, in kako ogromno še vedno napreduje.

Kmet in obrtnik živita in si tudi v slabših časih ohranita svojo samostojnost; pa tudi kredit gre svojo pot naprej, živahnejše in boljše nego drugod po svetu. Saj imajo upniki pri nas tudi to izkušnjo, da se na prisilnih dražbah redko dobi toliko, da bi se pokrili ves dolg. Ko se je imel odpraviti zakon, da se sme dolžnika spraviti v zapor, če ne more plačati, so upniki vpili, da se podere s tem vse kreditno življenje. Ko je pa zakon porušil zapor za dolžnika, je šlo vendar vse mirno in brez težav. Kredit ne more biti naslonjen na dolžnikovo zadnjo last; taka podlaga je silno šibka.

Severna Amerika — najbolj napredna dežela — nam je s svojo postavo, ki ž njo varuje tudi kmeta dolžnika, za najlepši zgled. Postava se imenuje po angleško kome-stead (komstéd), po naše bi rekli stalen dom. Lepo imel Amerikanci so prvi spoznali, da je treba v gospodarskem življenju svobode; nikjer ni toliko svobode, kakor tam. Vedeli so pa tudi, da mora država slabega varovati in braniti proti močnejšemu, sicer ga ravno svoboda pokoplje. Zato so pa sklenili postavo, s katero se je v neizmerno korist zlasti kmečkemu stanu, omejila upnikova pa tudi dolžnikova svoboda, da bi z vsem svojim premoženjem delal, kar ga je volja.

Pisali bomo še o tem. Za danes rečemo le to-le: Naš kmet je postal svoboden; tlake in desetine so ga oprostili, prepustili so ga pa samemu sebi in začelo se je razkosavanje; boben je jel peti po vseh krajih. V kratkem času je že propadlo nebrojno kmečkih domov. Pojmo za Amerikanci!

Volitev v novomeško-črnomaljskem okraju.

Namesto odstopivšega deželnega glavarja pl. Šukljeta bo volitev poslanca za državni zbor 18. oktobra. Dočim nasprotniki za sedaj še ne počenjajo drugega, kakor da spuščajo papirnate bombe v svojih časopisih, je priredil kandidat S. L. S. v tem okraju, deželni odbornik profesor Evgen Jarc že veliko prav dobro obiskanih shodov. V novomeškem okraju so bili doslej shodi v Šmihelu, Beli Cerkvi, Št. Petru, Stopiščah in Valtji Vasi. Povsod se je pokazalo, da ljudstvo zaupa naši stranki in njenemu kandidatu. Kakor kaže vse, bo predla 18. oktobra za liberalce v novomeškem okraju presneto slaba. Sploh pa naši nasprotniki še niso postavili svojega moža, ker se še med sabo kregajo. Nekateri takozvanih »mladih« so hoteli postaviti vodjo liberalnih učiteljev, Gangla, ki je pred kratkim v Novem mestu govoril za to, da se naj odpravi krščanski nauk iz šol. Bolj pametni liberalci pa tudi z njim niso zadovoljni in še iščejo svojega moža. Pa tudi Bela Krajina je pokazala na štirih shodih, da je zastoj vse liberalno upanje na uspeh med našim ljudstvom.

Kandidat S. L. S., profesor Jarc, bo priredil v kratkem še več shodov. **V nedeljo, 28. avgusta, bo po rani maši shod v Prečni, 4. septembra v Mirni peči, 11. septembra v Metliki.**

Volivci okrajev Novo mesto - Črnomelj-Metlika! Pridite kar mogoče vsi na te shode! Če še kdo dvomi nad delom S. L. S., se bo prepričal na teh shodih, kako lažejo nasprotniki o delovanju naše stranke.

Ko je odložil deželni glavar pl. Šuklje svoj državnozborni mandat, je pisalo liberalno časopisje, da se je zbal svojih volivcev in zbežal pred njimi ter da se sploh S. L. S. boji novih volitev. Kandidat S. L. S., deželni odbornik Jarc je pa priredil v nedeljo in ponedeljek, 14. in 15. avgusta, v Beli Krajini s sijajnim uspehom štiri izvrstno obiskane volivne shode, enega celo v kraju, kjer so pred poldrugim letom Mazelletovi pristaši dejansko napadli naše govornike. Pokazalo se je zopet, kakor vedno, da je vse liberalno pisarjenje — prazna laž in da je **belokranjsko ljudstvo v ogromni večini v taboru S. L. S.!**

V nedeljo, 14. avgusta, je bil v Semiču shod po rani maši. Shod je otvoril dež. posl. Matjašič, vodil ga je pa domači župan g. Plut, poleg katerega so bili na shodu tudi še ostali trije župani občin semiške župnije. Profesor Jarc je razkrinkal lažnjivo pisarjenje liberalnih časnikarjev o belokranjski železnici. Da se železnica še ne gradi, je največ kriva vlada, sokrivi pa naši liberalni poslanci, ker se Slovanska Enota ne more zanesti nanje v boju zoper protislovanski zistem. Govornik je osvetlil tudi »svobodomiselnost« učitelstva, ka-

tero pozna ljudstvo ravno v semiški župniji prav dobro, ker so neznosne razmere na šoli v Štrekljencu prisilile ljudstvo do šolskega štrajka. Do 300 volivcev je sprejelo kandidaturo oficijelnega kandidata S. L. S. soglasno in z odobravanjem.

V ponedeljek na praznik je bil zjutraj shod v Črnomlju. Predsedoval mu je domači župan Skubic. Profesor Jarc je razjasnil politični položaj sploh in posebej še rovanje Masarykovo in političnih njegovih prijateljev pri nas zoper delo poslancev S. L. S. **Glede potrditve župana Hribarja je izjavil, da stoji S. L. S. na stališču, da je treba tu varovati občinsko avtonomijo ter je v ilustracijo navedel, kar se je zgodilo svoj čas dr. Luegerju. S. L. S. ni storila proti potrditvi Hribarjevi ne doma, ne na Dunaju nikakega koraka, ker tudi noče delati reklame za »narodne mučnike« take vrste. Župan Hribar naj uredi to stvar sam z vlado in s tistimi ministri, ki jim je obenem v strogi opoziciji in se jim ob istem času klanja.** — Kar se tiče gonje liberalnega učitelstva proti S. L. S., je izrekel govornik domnevo, da **bo protest, ki ga je poslala »Zveza« na ministrstvo zoper razširjenje ljudskih pravic v novi postavi o šolskem nadzorstvu, imel na regulacijo učiteljskih plač jako slab vpliv. Volivci so navdušeno pritrtili mnenja, naj se ne podpira ljudi, ki prepovedujejo otrokom krščanski pozdrav in bi radi ustvarili francoske razmere** (klici: »Če jim ne ugaja na Kranjskem, pa naj gredo na Francosko!«), **ampak samo tisto učitelstvo, ki misli in dela pošteno po naših načelih.** Nad 200 volivcev je sprejelo kandidaturo prof. Jarca z navdušenjem. Vršil se je tudi razgovor glede gospodarske organizacije Bele Krajine in se bo vršil v kratkem v ta namen poseben shod zaupnikov vsega okraja.

V Dragatušu je bil shod po poldanski maši in ga je vodil domači g. župnik Novak. Par zapeljancev, opikanih od liberalnega sršena dragatuškega, je hotelo nekaj godrnjati, pa so se samo osmešili pred svojimi soobčani. Nad 200 volivcev je sprejelo soglasno kandidaturo in niti pol tucata Mazelletovih prijateljev ni glasovalo proti. Nato je dr. Malnerič z govorom o izobrazbi pripravil tla izobraževalnemu društvu. Volivci so se oglasili proti škodi, ki jo povzročajo zajec po vinogradih. Ljudstvo zahteva, da dobi veljavo postava, sklenjena v deželnem zboru kranjskem. Čule so se tudi pritožbe proti visokim notarskim pristojbinam.

Na Vinici je prišlo na shod popoldne nad 300 volivcev. Poleg drugih vprašanj se je govornik dotaknil tudi liberalnih laži o deželni električni centrali. Če izpelje želena to podjetje — prvo svoje vrste v Avstriji, — bo mogoče misliti na izrabo drugih vodnih sil in tudi Kolpe. Kakor v vsej Beli Krajini, ki je obdarjena (?) v posebni meri s »svobodomiselnim« učitelstvom, je tudi tukaj ljudstvo odločno

na stališču S. L. S., zlasti ker so učitelji napram starišem radi šolskega obiska neupravičeno prestrogi in bi na Vinici celo radi, da bi se opustilo častivredno sedanje šolsko poslopje, rojstna hiša Ivana in Ljudevita Tomšiča, ter sezidala brez potrebe z ogromnimi stroški nova palača. Volivci so sami izrazili še razne krajevne želje in navdušeno pritrtili kandidaturi. Dr. Adlešič je govoril nato o kmetijskem združništvu. Zanimanje med ljudstvom za združno delo raste in upati je, da se tudi v Beli Krajini vzbudi tudi v tem oziru živahnije delo. Shodu je predsedoval župnik König in je bil navzoč tudi domači župan.

Političen pregled

OB CESARJEVI OSEMDESETLETNICI.

Vsa svetovna javnost je bila pretekli teden pod vtisom osemdesetletnega jubileja avstrijskega cesarja Franca Jožefa I. Listi so slavili modrega vladarja, ki si je v poznih dneh svojega življenja s svojo zmernostjo in vojaško ostrižostjo proti sebi ohranil prav mladeniško čilost in živahnost, za katero ga lahko zavidajo ljudje, ki še niso niti 50 let stari. Strog do sebe, ljudomil do drugih, obziren in ljubezniv, mož, ki veče vse avstrijske narode, je slika, ki jo podaja o njem časopisje. Z modrim vladanjem ni samo svojim zvestim podanikom zagotovil mir in blagostanje, ampak za dolgo vrsto let tudi vsej Evropi. Cesarju so ob njegovem 80. rojstnem dnevu brzojavno častitali vsi vladarji. Sveti oče Pij X. je častital cesarju po avstrijskem poslaniku pri Vatikanu. Zahvalni službi božji so v vseh državah prisostovali poleg osebja dotičnega avstrijskega poslanštva tudi zastopniki vlade in vladarja. Iz mnogobrojnih in pristržnih častitk vladarjev moremo sklepati, koliko spoštovanje in priljubljenost uživa naš presvitli cesar pri vseh evropskih kakor tudi izvenevropskih vladarjih.

POLITIČNI POLOŽAJ V AVSTRIJI.

V drugi polovici preteklega tedna so se vsak dan vršila ministrska posvetovanja. Razpravljalo se je predvsem o tekočih zadevah. Poleg tega se je pečal ministrski svet tudi z vprašanjem, kako napraviti sporazum med Nemci in Čehi ter tako omogočiti delovanje češkega deželnega zbora in ustvariti nove razmere v parlamentu. Ministrski predsednik Binert namerava s tem, da napravi sporazum med Nemci in Čehi, pridobiti slednje za vladno večino v državnem zboru. Za nemško-češko spravo se je zavzel tudi prestolonaslednik Franc Ferdinand, kakor to poroča češki list »Narodni list«. Prestolonaslednik bo baje v kratkem imel priliko se v tem oprašanju bolj na-

tančno poučiti od mož, katerim gre sodba v tej zadevi. Obisk pri grafu Černinu je tudi najbrže imel ta namen. Neki drugi češki list piše, da mora prestolonaslednik zvedeti, kakšno pravico poznajo Nemci, ki hočejo v Pragi to, cesar sami Slovencem v Gradcu ne marajo dati. Treba je, da so na najvišjih mestih poučeni o nedoslednosti nemške politike in posežejo vanjo.

Češko konservativno veleposestvo stoji glede narodnega sporazuma na stališču, da mora ostati enotnost češke dežele nedotaknjena. Dalje zahteva tudi, da se pri razdelitvi novih sodnih okrajev upoštevajo poleg narodnih tudi krajevne, prometne, tržne in gospodarske razmere. V tem oziru se stališče veleposestva ne strinja z vladno predlogo, ki hoče napraviti nove sodne okraje le po narodnih razmerah. Češko veleposestvo tudi ne odobrava, da je češki narodni svet kratkoma odklonil vladno predlogo, ker premalo ustreza dejanskim potrebam. Zato hoče posredovati, ker zavzema stališče, da mora posredovalno delo v spornih narodnostnih vprašanjih na Češkem priti najprej na dnevni red v češkem deželnem zboru.

Glede državnozbornske večine meni poslanec Udržal, da je najnujnejša potreba Slovanov, da se Slovanska Unija pogodi s češko delegacijo v svrhu skupnega postopanja po istem načrtu. Od vodstva češke katoliške narodne stranke javljajo, da stranka želi priti v močno delavno večino in da ni stranka, ki bi se lovila za ministrske sedeže. Češki katoliki bi pozdravili dejstvo, ako bi zveza čeških klubov stopila v vladno večino, da bi tako s svojim delovanjem okrepila Poljake in Nemcem postavila nasproti krepak jez. Seveda bi se moral novemu položaju primerno preosnovati tudi ministrski svet. Katoliški narodnjaki vztrajajo pri prvotnem namenu slovanske opozicije, omajati dosedanja sistem.

Ministrski predsednik bar. Bienert se je posvetoval tudi z načelnikom Poljskega kluba poslancem dr. Glabinskijem glede vodnih naprav v Galiciji. Glabinski je potem poročal parlamentarni komisiji omenjenega kluba. Poroča se, da se bodo Poljaki dalje pogajali z Bienertom, ko se vrne iz Išla ter se bo ta zadeva takrat končno rešila.

Kdaj bo sklican državni zbor, še ni prav natančno določeno. Sklican bo enkrat v jeseni, toda le za par dni, potem bo dobil zopet daljši dopust, ne da bi bil razpuščen.

Na Hrvaškem se bo po volitvah vlada znatno spremenila. Podban bo postal dr. Amruš; Rorauer pa načelnik bogočastnega oddelka. Tudi Supilo bo igral važno vlogo. Ban se je večkrat posvetoval s Supilom po več ur. Ban se je mnogo posvetoval tudi z zastopniki stranke prava in napredne stranke, da bi po vzgledu ogrskega ministrskega predsednika vstvaril novo delavno večino v hrvaškem saboru.

Bosensko-hercegovski sabor se bo

v jesenskem zasedanju pečal s postavo o izločitvi Baltalika in Merasa, dalje o postavi o obveznem delavskem nezgodnem zavarovanju, o izvršitvi ročnih obrti in o cestni zgradbeni postavi.

Te dni je bila v bistvenih potezah objavljena nova trgovinska pogodba s Srbijo, ki jo je Avstro-Ogrska po dolgotrajnih ovirah in zavlačevanjih dne 17. julija vendarle srečno spravila pod streho. Seveda pogodba ne stopi takoj v veljavo; avstrijska vlada jo more sicer uveljaviti začasno potem pooblastilne postave, a ogrska vlada nima nobenega pooblastila od zbornice in mora zato slednji pogodbo šele predložiti v rešitev. Ni pa nobenega dvoma, da bi se ogrska zbornica kaj upirala. Tudi na kak zadržek v srbski zbornici ni misliti. Nova pogodba sicer ne varuje popolnoma naših kmečkih koristi, a je vendar za naše razmere dosti boljša, kakor so bile prejšnje. Z naše strani se je jako omejil uvoz srbskega mesa, zlasti govejega; zato je pa Srbija zvišala več ali manj občutno carino na nekatere naše izvozne izdelke in blago.

ČRNA GORA KRALJESTVO.

Vse evropske države simpatično pozdravljajo korak črnogorskega kneza Nikite, ki namerava svojo deželo ob priliki petdesetletnice svojega vladanja proglasiti za kraljestvo. Slavnosti se bodo udeležili nekateri vladarji osebno, drugi po svojih odposlancih. Bolgarski car Ferdinand se bo osebno udeležil proglasitve in je že odpotoval na Cetinje. Potoval je skozi Hrvaško in Reko ter se potem po morju odpeljal v novo črnogorsko пристanišče Bar. Tudi turški sultan je odposlal posebno poslanstvo, kateremu načeluje bivši veliki vezir Hilmi paša, da se pokloni in čestita knezu. Vsi evropski listi priznavajo opravičenost proglasitve Črnogore za kraljestvo; kajti hrabri Črnogorci so si v večletnem boju za vero in svobodo prav tako zaslužili to čast, kakor so jo Srbi ali Bolgari. Edino belgrajsko časopisje dela izjemo ter napada bodočega črnogorskega kralja, ker mu zavida kraljevski naslov. V Cetinju pa se za belgrajske napade bore malo zmenijo, ker znajo, da jih narekavata zavist in ljubosumnost.

KULTURNI BOJ NA ŠPANSKEM.

Španski kulturni boj se nikakor ne mara tako razviti kakor bi bilo to ljubomramozonom, predvsem ministrskemu predsedniku Canalejasu. Odločni nastop španskih katolikov je spravi Canalejasa v toliko zadrego, da si ne upa zbornici predložiti zakona o ločitvi cerkve od države po francoskem vzorcu. Meseca septembra odpotuje na Francosko, Belgijo in Angleško, da se posvetuje z ministri, kako naj bi se rešil neljube zagate. Mož kaže, da je od francoskih in angleških lož plačan; vendar mu to ne bo nič koristilo, ker se španski katoliki zavedajo svojega položaja in so dobro organizirani. Sicer vlada skuša ves odpor označiti tako,

kakor da bi ga bila povzročila in vodila rimska stolica. Toda rimski listi to odločno zanikavajo in trdijo, da sveti oče ni v nikaki zvezi s tem odporom in da tudi ni nikogar pooblastil, ki naj bi se pogajal s špansko vlado.

TURČIJA.

V Turčiji tudi ni vse v redu. Nastal je spor med vlado in grškim patriarhom zaradi cerkva v Makedoniji. Patrijarh grozi v slučaju, da bi vlada ne ugodila njegovi zahtevi, s tem, da bo dal zapreti vse cerkve in potem odstopil. Zunanji minister Hakki paša se muhi te dni na Češkem, kamor se je prišel zdraviti. Razgovarjal se je tudi z Erentalom, na kar polagajo zlasti ruski listi veliko važnost. Druze nameravajo Turki ukrotiti za vsako ceno in so pripravljeni poslati proti njim novega vojaštva.

Med Bolgarijo in Turčijo vladajo precej napete razmere zaradi številnih makedonskih beguncev. Do popolnega spora ne bo prišlo, ker je Bolgarska napram Turčiji zelo popustljiva. Baje je tudi Rusija pripravljena posredovati med njima.

FRANCIJA.

Francoski predsednik je bil na potovanju in je obiskal Švico, kjer je bil slovesno sprejet. Istočasno se je pripetila pri mestu Sonjonu grozna železniška nesreča. Vlak, ki je vozil izletnike, je trčil ob tovorni vlak ter se popolnoma razbil. Mrtvih je bilo do 60 oseb, še več pa je bilo ranjenih. Par dni pred to nesrečo je bil velik požar v Bruselju, ki je uničil skoro popolnoma francoski oddelek tamošnje svetovne razstave. Vsa škoda, katero je povzročil požar, se ceni na mnogo milijonov. Da je škoda tako velika, je vzrok to, da je zgorelo ali bilo vsled gašenja in drugih rešilnih del uničenih zelo mnogo dragocenih starinskih predmetov.

Črna žena.

Zgodovin. povest. — Priredil Javoran,
(Dalje.)

Drugo jutro je korakal Kroparski možek navsezgodaj iz Bodešič skozi gozd proti Brdom. Ob svitu jutranje zarje se je ustavljal na nekem prijaznem gričku pod Špikom in se oziral okrog sebe. Zamislil se je: danes je torej napočil dan, ki prinese kmetu-trpinu zlato svobodo, dan, ki ga reši iz neusmiljenih Hartmanovih in valpetovih rok, danes bo zagospodoval blejskemu kotu nov, dober gospodar, gospod Andrej, ki se že bliža s svojo četo, da pomaga kmetom pregnati kruteža z gradu — in potem bo on sam zapovedoval, on, ki jih bo ljubil in bo imel srce zanje ter jih bo

varoval nadlog in jim pomagal v nesreči. — Tako upapolne misli so se porajale v glavi možka, ko je videl, kako natanko so se držali vsi kmetje njegovih navodil za upor, kako je sedaj že vsak na svojem mestu in kako gredo vsi kakor en mož v boj za skupno srečo. Stopil je nekoliko višje in tedaj mu je vsa pokrajina stopila pred oči v vsi svoji mogoči čarobni krasoti ob žarkem jutranjem solncu. Pod njim se je vila po prijazni dolini Bohinjka kakor srebrn pas, ki oklepa devo, ko stopa k poroki in se veseli svoje mladosti, a obenem zre v resno bodočnost; nasproti njemu so se dvigale proti nebu kakor nepremagljiv branik mogočne Karavanke s Stolom, čegar snežnoodeti stožec so lahko obdajale bele jutranje meglice. Z nebatičnega pogorja mu je padlo oko na ravnino in se razveseljevalo nad prijaznimi selišči in vasicami, ki so bile posejane kakor dragoceni biseri in dragi kamni na zelenem, deloma še s snegom pokritem prtu narave. In sedaj mu je oko obstalo in se vjelo z naravnim očesom — z blejskim jezerom in dolgo časa je zrl o oko in možek je stal kakor zamaknjen in premišljeval. Čez dokaj časa je zopet dvignil glavo in se ozrl proti zapadu; tedaj pa so se mu prsi dvignile in srce mu je začelo jače biti, ko je zagledal pred seboj velikana, orjaški Triglav, ki je stal na straži kot čuvaj in kot priča moči gorenjskih kmetov, pa obenem kot porok boljše bodočnosti, Triglav, čegar snežni vrhovi so se ravno kopali v zlatih žarkih jutranjega solca in se lesketali kot demanti in briljanti, zdaj zopet kot zeleni smaragdi.

»Ljuba, krasna, veličastna je ta pokrajina,« je rekel možek napol glasno sam sebi in dal desnico na oči, da bi se mu ne bliščalo, »in vredna, da se njeni sinovi borimo za svojo svobodo in rešimo svojo in njeno čast.«

Možek je sedel na debelo korenino in takorekoč vsrkaval čarobno pokrajinsko podobo v svojo dušo. Naenkrat je zaslišal petje. Bili so jasni mladeniški glasovi, ki so brzeli po zraku čvrsto in drzno kakor zveneče vodne kapljice, ki skačejo brezskrbno po pečinah, ki so se pa nato odbili na bližnji skali in se potem glasili počasi in mehko kakor žalostinke velikega tedna.

Možek se je ozrl proti oni strani, odkoder so prihajali glasovi, in takoj je zagledal na bližnji skali oboroženega mladeniča s precej dolgimi, bledimi lasmi in z nežnim obrazom, čegar poteze so vendar kazale veliko moč in odločnost.

Mladenič se je oprezno ozrl okoli sebe in ker ni nikogar opazil, je pel dalje, da je veselo in krepko odmevalo po okolici:

»Krasen, krasen dom si moj!
Lepa moja domovina!
Močen, krepak rod je tvoj;
vsa boji se te tujina!

Če zatira te tiran,
boja če vihar razsaja:

vsakdo rad gre zate v bran,
vsakogar pogum navdaja.«

Štefuljček še ni nikdar čul tako jasnega in polnega mladeniškega glasu. Lahek nasmehljaj je obkroževal njegove ustnice, ko je napeto poslušal nadaljne mladeničeve vrstice:

»Sužnja ti ne boš nikdar,
dokler živ bo en Slovenec;
kmet le tvoj bo gospodar,
on ti spletal zmage venec.

»Dvigni narod se krepak,
bič nad tvojim sinom šviga;
neusmiljeni graščak
zdaj roko nad kmetom dviga.

»V boj za svobodo sinov!
Dvigni, kosa se krvava,
da zasije dan ti nov
in še poznih vnukov slava!»

Možek je sedel na debelo korenino in takorekoč vsrkaval čarobno pokrajinsko podobo v svojo dušo.

Zadnji glasovi so izginili v dolini. — V Bodeščah je zazvonilo jutranji pozdrav nebes in zemlje Kraljici. Mladenič se je odkril, pokleknil na skalo in molil svojo jutranjo molitev.

Sedaj je možek vstal in šel proti mladeniču. Ko ga je ta ugledal, ga je nekoliko občila rdečica, ker je mislil, da ga nihče ne opazuje.

»Nič se ne sramuj!« ga je pohvalil Štefuljček; »krepak in navdušen bojevnik si, kakor vidim; le tako dalje!»

»Z veseljem zrem v bodočnost,« je odgovoril mladenič, »ker vidim, da bodo zasijali mojim bratom lepši dnevi; rad bi jih učakal, — toda prej bom umrl.«

»Čvrst si in mlad in neustrašeno greš v boj; zato ne smeš govoriti o smrti!«

»In vendar rad umrjem za pravice svojih bratov. Če mi bo nasprotnik v

boju porinil meč v srce, bom veselo zavrisnil, prepričan, da umrjem za pravico.«

»Krepak mladenič si, — toda za smrt si vendar še premlad.«

»Pristaš, krvave kose' se ne sme batj smrti; in tak sem jaz. Pravila nam vevajo: zmagati ali umreti. Boriti se moramo do zadnje kapljice krvi. Če kmet podleže, ne sme noben pristaš, krvave kose' ostati živ.«

»Kdo te je pa sprejel v, krvavo koso'?»

»Oni stari samotar, ki prebiva v ogljarski koči na Kupljenku.«

»Samotar na Kupljenku,« je zamisljeno ponovil Štefuljček; »povej mi še, kako ti je ime!«

Med temi besedami sta pa začula odzgoraj močan žvižg. Mladenič se je zganil, se pokrtil in hitro rekel:

»Iti moram; potrebujejo me. — Bog vas obvaruj!«

Naglo kakor veverica se je zmuznil mladenič skozi drevje in izginil izpred možkovih oči. — Možek je zmajal z glavo in šel počasi svojo pot naprej. Premišljeval je o, krvavi kosi': navdušene, s katerim gredo njeni pristaši v boj, mu je bilo všeč, a njeni načrti so se mu zdeli še vedno preveč neprevidni in preveč drzni.

Možek je šel počasi dalje in prišel na senožeti, kjer je srečal oboroženega vojaka:

»Pozdravljen, Bregar«, mu je klical možek že od daleč; »ravno tebe sem si želel; pa sem se bal, da si se morda kam skrtil, ker se tako bojiš, da bi te domači ne spoznali; zdaj je pa ravno prav da sva se srečala.«

»Kaj hočemo sedaj začeti, Štefan? Andrej še ni došel s svojo četo. Ali naj ga čakamo?»

»Dokler ne pride Andrej, se pridružite našim bojevnikom. S svetom jih lahko mnogo naučite, zakaj vi ste izurjeni v vojskovanju. Vendar če udarimo, se nikar ne postavljajte v največjo nevarnost — zlasti ne ti — zakaj ti se moraš ozirati še na druge razmere.«

Pri teh možkovih besedah je padla temna senca na vajakovo obličje. — Nekaj časa je žalostno razmišljal, potem pa je rekel napol glasno:

»Ah, da, Nigana me skrbi. — Ko smo odšli iz Krškega, jo žal nisem mogel obiskati in ji povedati, kdaj se vrnem.«

»Vse skrbi moramo prepustiti ljubemu Bogu,« je pristavil nato Štefuljček z resnim obrazom; »On ve, zakaj nam pošlje težave in skrbi, On pa tudi more vse obrniti na dobro.«

»Štefan, ti nekaj veš, kar mi zakrivaš,« je ves vznemirjen kriknil vajak; »tvoje poteze na obrazu razodevajo nesrečo. Vendar — lepo te prosim — nič mi ne zakrivaj! Povej mi vse, naj bo karkoli hoče, na vse sem pripravljen.«

»Res vem nekaj novega,« je sedaj pristavil možek bolj mirno, »toda tako hudo pa zopet ni.«

(Dalje prih.)

RAZGLED PO DOMOVINI

Nepotrjena izvolitev župana. Izvolitve ljubljanskega župana Ivana Hribarja cesar ni potrdil. Pravijo, da je to v zvezi s septemberskimi dogodki pred dvema letoma.

Sijajna slovenska zmaga v celjski okolici. Celje, 23. avgusta. Pri občinskih volitvah so Slovenci v tretjem razredu zmagali s 340 glasov večine, v drugem s 15 glasov večine in v 1. razredu z enim glasom večine.

O preganjanju učiteljev piše »Slov. Dom«. Najimnitnejši pri vsem pisarjenju je konec, ko pozivlje: »Govoriti ima in mora ljudstvo.« Tako je! Tudi mi smo istega mnenja. Ljudstvo bo moralo govoriti in nastopiti proti učiteljstvu, ki razširja še danes liberalizem med narod. Uverjeni pa smo, ko dobi ljudstvo glas in pravico, potem ta govor ne bo ugajal liberalnim učiteljem.

Svobodomiselci bi radi zažigali mrliča. Ustanovili so posebni odsek, ki naj se bavi s tem vprašanjem, vlada pa je ustanovitev takega odseka prepovedala. Svobodomiselci so tako za nekaj blažje boljše. Sploh imajo pri svojem delu toliko smole, da bodo brez zažigalnega zavoda kmalu zgoreli njihovi pristaši med Slovenci.

Hud boj napoveduje liberalno časopisje S. L. S. Pravi, da se mora ta boj pričeti pri državnozbornih volitvah ter pobrati »klerikalcem« en mandat za drugim. To se res prav lepo sliši. Liberalci bodo imeli kmalu priložnost pokazati svojo moč. Ko se bode vršila volitev v belokranjskem okraju, imajo liberalci priliko pridobiti si en mandat — samo če si zraven ne opeko prstov.

Na dekliškem liceju v Ljubljani je imenovan za kateheta č. gosp. Janko Mlakar.

Novo bankovce po 100 kron izda avstro-ogrška banka. Ti bankovci bodo imeli datum 2. januarja 1910. Stari bankovci bodo v veljavi do 31. avgusta 1912. Po tem času pa se bodo mogli stari stokronski bankovci samo še izmenjati pri avstro-ogrski banki in nje filijalkah. Od 31. avgusta 1918 naprej pa izgube sploh veljavo.

Odlikovanja. Povodom cesarjeve osemdesetletnice so bili odlikovani sledeči Slovenci: Viteški križec Franc Jožefovega reda so dobili č. g. nadžupnik Hrastelj v Konjicah, č. g. monsignor Anton Kržič, profesor v Ljubljani, g. Karol Pollak, tovarnar v Ljubljani in g. dr. Vinko Gregorič, zdravnik v Ljubljani. Zlati zaslužni križec s krono so dobili č. g. Martin Osenjak, župnik pri sv. Petru pri Radgoni, č. g. Anton Carli, župnik v Volčah na Primorskem, gosp.

Franc Omersa, trgovec v Kranju in dr. Otomar Krajec, mestni fizik v Ljubljani. G. Doberlet, predsednik kranjskih gasilcev je imenovan za cesarskega svetnika, sestra Benigna Župevec, prednica Elizabetine otroške bolnice, je dobila zlati zaslužni križec in ravnatoako pisarniški pristav gosp. Franc Barle.

Novi vrhovni ravnatelj Salezijancev. Dne 16. t. m. se je vršil v San Salice blizu Turina generalni svet Salezijancev. Navzočih je bilo 74 odposlancev iz celega sveta. Za novega vrhovnega predstojnika Salezijancev (po smrti don Mihaela Rua) je bil izvoljen duhovnik profesor Pavel Albera.

Vojaki pobegnili. Listi poročajo, da je z avstrijske vojne ladje »Karol VI.«, ki je pristala v Ameriki, pobegnilo 38 mornarjev. Vsled tega dogodka opozarjajo listi, naj se pazi, kako se dela z moštvom, ker se tako pogostokrat pri vojaštvu ponavljajo dezertacije in samomuri.

Poštne izkaznice. S 1. avgustom t. l. so se pričele uporabljati poštne izkaznice nove izdaje. Stare izkaznice veljajo do 31. decembra t. l. v prometu. Do tedaj se morejo stare zamenjati z novimi.

Kontrolni zbori odpadejo. Vojno ministrstvo je odredilo, da letos odpadejo vojaški kontrolni zbori.

Novi vojaki nastopijo letos glasom odredbe vojnega ministrstva vojaško službo dne 7. oktobra; enoletni prostovoljci, rekruti vojne mornarice in žrebčarskega oddelka pa 1. oktobra. Nadomestni rezervisti bodo poklicani 3. oktobra, ako pa ne bode dovolj prostora v vojašnicah, pa nastopi del nadomestnih rezervistov šele na spomlad.

Deželni odbor kranjski je dovolil Janezu Kunčiču z Bleda napeljavo električne naprave na deželni cesti od Lesec do Bohinjske Bele. Tako dobi Bled morda že prihodnje leto električno razsvetljavo.

Konj ubil dragonca. Ko so 18. t. m. prišli dragonci od cesarske maše na »Lipicah« pri Lescah domov in krmili konje, je udaril korporalov konj dragonca Voršnika, rodom Slovenca, doma v bližini Gorice, smrtno nevarno na glavo. Služil je nesrečnik prvo leto pri 1. eskadronu dragonskega polka št. 5 in stanoval sedaj v Begunjah pri gosp. J. Avseniku. Domači g. župnik mu je mogel podeliti le še sv. olje, nakar je revež izdihnil. Pogreb se je vršil v soboto, 20. t. m. popoldne na pokopališču v Begunjah.

Razglas. Delna odprava oddajnih listov. S 1. septembrom t. l. stopijo v veljavo in sicer za sedaj samo začasno,

v predpisih o dostavljanju brzojavk sledeče izpremembe: 1. Proti podpisu oddajnega lista se bodo dostavljala samo sledeča brzojavna naznanila: a) državne brzojavke; b) pristojbin prosta in istim podvržena službena obvestila, kojih vsebino je sporočiti strankar; c) zasebne brzojavke s predplačanim odgovorom; d) zasebne brzojavke z brzojavnim ali poštnim prejemnim naznanilom, kakor tudi ta naznanila sama; e) zasebne brzojavke, katere naj se naslovniku lastnoročno dostavijo; f) zasebne brzojavke, katere se v smislu § 5. brzojavnega reda izročijo sodiščem ali upravnikom konkurznih mas; g) zasebne brzojavke, od katerih mora naslovljenec plačati potnico ali naknadno pristojbino. 2. Vse ostale brzojavke se bodo naslovniku, oziroma po § 36. brzojavnega reda za sprejem sposobnim osebam splošno brez oddajnega lista izročevale, in odpade torej za naprej izdajanje oddajnih listov k brzojavnim sporočilom, katerā niso navedena pod točko 1. a) do g). — Brzojavke, katere naj se brez oddajnega lista izroči, se sme eventuelno vložiti tudi v zasebne pisemske škrinjice naslovnikov, ako se na namembenem kraju nihče ne nahaja, kateremu bi se jih moglo pravilno vročiti.

Slovenec umorjen v Ameriki. V Frontenacu, državi Kansas v Ameriki, je šel Jakob Podbevšek dne 23. julija v Breezy Hill, Kansas, na neko veselico, od kjer se ni več vrnil. Poizvedovanje za njim je bilo brezuspešno in 25. julija so ga našli na Breezy Hill v rovu št. 4 mrtvega. Preiskava je dognala, da je bil ranjki napaden z nožem in s prevezanim oprsem vržen v rov. Kdo ga je bil napadel in zakaj, je do danes še tajno, toda roki pravice ne sme oditi. Omenjeni rojak je bil star 27 let. Rojen je bil v št. Ožbaltu na Kranjskem in njegovo zadnje bivanje pri Mariji Devici na Beki na Štajerskem, kjer zapušča žalujočo ženo s tremi otročki.

Umril je dne 29. julija t. l. v Clevelandu mladenič Jožef Krečič, doma v Ustja 46. Odšel je v Ameriko pred dobri tremi leti, da bi si kaj prislužil. Nekaj sto kron je res poslal domov, ali to je slaba tolažba žalostnim starišem. Njegovi tovariši poročajo iz Clevelanda, da bi bili rajnega Jožeta v bolnici sežgali, ako se nikdo ne oglasi za pogreb. Zato so vsi tovariši in drugi Slovenci v Clevelandu pomagali, da se je spodobno pokopal. Pogreb je stal nad 500 kron, tudi kamniten spomenik za 40 E so mu kupili. — Naj slede imena darovalcev: Franc Kompare 50 K, Alojz Čebren 25 K, Jožef Črmelj 25 K, Fr. Črmelj 7 K 50 vin., Jos. Černigoj 5 K

St. Lokar 5 K, Fr. Valič 5 K, Fr. Bolko 5 K, Ant. Gregorič 5 K, Ant. Bavčar 5 K, Jan. Krušič 5 K, Jan. Kompore 10 K, Josip Bizjak 1 K 51 vin., Jos. Črnigoj 1 K 51 vin., Ant. Stegojc 2 K 51 vin., Andr. Bratina 5 K, Fr. Lipuš 1 K 51 vin., A. Baučar 50 vin., Jos. Slokar 2 K 50 v., A. Semič 5 K, Jos. Bačar 25 K, A. Kompore 10 K, Ant. Lavrič 4 K, Fr. Fakuč 1 K, Jak. Smrdelec 2 K 50 vin., Avg. Šen 25 K, Jan. Slabe 2 K 50 vin., M. Caltar 5 K, Al. Zerman 5 K, Ant. Gerdicon 25 kron, Teof. Barroski 5 K, Kat. Buš 5 K, Alb. Miller 1 K 25 vin., Osk. Render 1 K 24 vin., P. Vajnc 2 K 50 vin., Cir. Stibilj 15 K, Jos. Stibilj 15 K, Jan. Črmelj 15 K, Al. Gomizelj 10 K, A. Nevreden 5 K, S. Črmelj 5 K, N. Mihaljevič 5 K, Al. Zorman 5 K, A. Taboj 1 K 50 vin., M. Fink 5 K, P. Vesel 2 K 50 vin., E. Bernard 5 K, Jan. 2 K 50 vin., L. Štrancar 5 K, Jos. Kastelic 5 K, J. Kamčič 1 K 50 vin., J. Kaučič 5 K, I. Kante 5 K, N. Grum 2 K 50 vin., L. Pintar 1 K 24 vin., J. Kolenc 2 K 24 vin., Fr. Vidoja 1 K 24 vin., R. Rifel 24 vin., M. Končan 5 K, J. Zovna 1 K 24 vin., A. Sejač 1 K 24 v., G. Ramovš 1 K 24 vin., A. Lesjak 5 K, Fr. Lesjak 10 K, Fr. Tevče 10 K, M. Maraski 2 K 50 vin., V. Zajc 5 K 50 vin.; celo 13 Poljakov je darovalo za pogreb 8 K 70 vin. Bodi tem potom vsem blagim darovalcem za njih velikodušen čin krščanskega usmiljenja do bližnjega izrečena najprisrčnejša zahvala! — Rodbina Krečič.

Služba provizoričnega deželnega živinozdravnika je razpisana za sodni okraj mokronoški s sedežem v Mokronogu. Plača 1800 K na leto. Prošnje z dokazili o starosti, znanju slovenščine in nemščine in o živinozdravniški usposobljenosti je do 31. avgusta t. l. poslati deželnemu odboru kranjskemu v Ljubljani, kjer dobe interesenti tudi natančnejša pojasnila.

Program delitve premij za govejo živino, ki bo v ponedeljek dne 19. septembra 1910 v Kandiji pri Novem mestu na ondnotnem semnjišču. Namen razstavi in delitvi premij je: a) Da se živinorejci tega okraja s primerjanjem goved vzpodbujajo za napredek živinoreje in se o nji pouče; b) da se razvidi uspeh, ki se je zlasti z državno in z deželno podporo dosihdob dosegel pri reji naše domače goveje živine. 1.) Pravico do premij imajo vsi živinorejci iz političnega okraja Novo mesto. 2. Do devetih dopoldne mora vsa živina biti na mestu razstave, in sicer posebej junci, posebej telice in posebej krave, za ograjo privezane. Vsak lastnik mora skrbeti da ima njegova živina hlapca ali dekla, ki ji streže. 3.) Da živina more biti deležna premije, mora najmanj že pol leta biti lastnina tistega gospodarja, ki jo razstavi. To mora razstavnik dokazati s spričevalom svojega županstva. 4. Može, ki bodo sodili o premovanju živine, se zbero po dotičnem predpisniku c. kr. ministrstva za kmetijstvo in se morajo ravnati po predpisih, za to določenih. 5.) Kdor je premijo dobil, se mora s posebnim pismom zavezati, da

spolni vse, kar veva omenjeni ministrski predpisnik, ter da obdarovano plemensko žival najmanj eno leto obdrži za pleme. 6.) V razstavo se pripušča: a) bik od pol leta starosti naprej, b) breje telice, ki so najmanj dve leti stare, c) molzne krave, ki so imele eno, dve, tri kvečjemu 5 telet. K premovanju je dopuščena goved enobarvne in pisane pasme in živali domače reje. 7. Za lepo živino so določene naslednje premije: I. za bike 20 premij, in sicer ena 70, ena 50, ena 40, ena 30, 6 po 20 in 10 po 10 kron; II. za krave 15 premij, in sicer ena 50, ena 40, ena 30, 6 po 20 in 6 po 10 kron; III. za breje telice 15 premij, in sicer ena 50, ena 40, ena 30, 6 po 20 in 6 po 10 kron. Posestnikom, ki pripeljejo k premovanju v vseh oddelkih najlepšo skupino goved, sme presojevalni odbor prisoditi vrh gorenjih premij tudi priznansko diplomu za umno živinorejo in v posebnem slučaju še izredno posebno premijo. S seboj je treba prinesiti živinske potne liste! Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske. V Ljubljani dne 10. avgusta 1910. Frančišek Povše, predsednik. Gustav Pirc, ravnatelj.

Goveja, prašičja in perutninarska razstava se priredi dne 19. septembra t. l. v Kandiji pri Novem mestu in sicer prva za novomeški okraj, druga za novomeški in krški okraj in tretja za celo deželo. Pozivljemo naše živinorejce in gospodinje, da se mnogoštevilno udeležijo razstave, pri kateri se bo razdelilo na premijah okroglo 2000 K. Kdor želi kaj razstaviti, naj se priglasí do 31. t. m. razstavnemu odboru ali pa kmetijski podružnici v Novem mestu.

Vsem Gorenjcem, posebno pa onim iz bližnje okolice mesta Kranj, najtopleje priporočamo knjigarno »Ilirijo« v Kranju, ki se nahaja v Sodarjevi hiši na Glavnem trgu. V tej knjigarni se dobe po istotako nizki ceni kot v Ljubljani vse učne knjige bodisi za gimnazijo, bodisi za ljudske šole, kakor tudi šolske potrebščine brez izjeme. Knjigarna ima največjo zalogo raznih molitvenikov, poučnega in zabavnega čtiva, rožnih vencev, križev, velikih stenskih slik in krasnih malih podob, sploh največjo izbiro vsega blaga, ki spada v to stroko. — Knjigarna »Ilirija« je podružnica znane velike Katoliške bukvarne v Ljubljani in zatorej to domače podjetje vsem Gorenjcem kar najtopleje priporočamo.

Gorenjske novice

g S Suhe nad Kranjem. Knjižnica S. D. Z. priredi dne 28. avgusta v nedeljo ob pol 4. uri popoldne v prostorih ga. Jakoba Basaja ljudsko veselico s petjem moškega zbora, z A. Medvedovo narodno igro v štirih dejanjih: »Stari in mladi« in prosto zabavo na vrtu. Naslednjo nedeljo dne 4. septembra se veselica z istim sporedom ponovi na istem

prostoru in ob isti uri. Pridite obilno k lepi poučni igri in razvedrit se k pošte. ni zabavi.

g Iz Moravške doline. Umrla je nedavno Rozalija Cerar, hčerka našega vrlega somišljenika Ig. Cerarja, posestnika v Tustanju, prevedena, v 25. letu starosti. Naše globoko sožalje! — Najvi je umrla M. Malin iz Štorovja. Ko je žela, jo je zadela kap. N. v m. p.! — Javno tehtnico so omislili naši vrli Moravčani. Stala bo do tisoč kron. Nova naprava bo moravskim kmetovalcem velekoristna. — Zopet je zavcvilil moravški liberalni dopisnik. Spravil se je na Vrhpoljčane. Ne gre mu v trdo bučo, zakaj Vrhpoljčani ne plešejo, kakor se jim diktira v Tomanovem salonu. Boli ga, ker ga prezira vsak otrok ter se norčuje iz njegove lenobe. Nas dopisi »Slovenskega Domac ne morejo jeziti. Mirno jih preziramo, naj jih napiše tudi sam vrli Toman ali kak praški študent, najmanj pa nas more žaliti, kar v lažisvodnosti konfuznosti napiše novopečeni ciganski godec. — Cela truma ciganov je romala pred tedni skozi moravško dolino. Naše ljudstvo se je spogledovalo: toliko brezdelnih postopačev, delavcev pa tako manjka! Tako seveda ni govoril tisti, ki je sodeloval na ciganskem »koncertu«. Bil je baje častno zastopan. Cigani so zgubili namreč nekje »svoje ljudi«, zato so mislili, da vidijo osebo bivšega kolege. Ravno taka barva morda...? Kako je dotičnemu ugajala ciganska družba in zakaj ni šel z njo, bo poročal enkrat v »Slov. Domu«. — Za župnika v Polšnik so odšli iz Moravč gospod Ign. Žust. Bili so med nami vobče priljubljeni, delovali skozi celo leto brezplačno pri ljudski posojilnici ter storili na cerkvenem in ljudskem polju mnogo dobrega. Naj jim povrne dobri Bog z obilnim blagoslovom v novi službi.

Da ko bo sodbe dan napočil,
Vam lahek tamkaj bo račun:
»Glej, tu so, ki si mi jih zročil,
šel nihče ni iz Tvojih trum.

Strela je udarila v hlev posestnika Koruna na Vrhpolju. Pogorel je do tal, zraven tudi vsa krma in gospodarsko orodje. Škode ima čez dva tisoč K. Moravska požarna bramba je prihitela na mesto nesreče, vsa čast nepristranskim gasilcem, ki se s požrtvovalnim delom trudijo pomagati bližnjemu. Naše največje ogorčenje pa proti takemu, ki pride na pogorišče pod gasilno čelado, da gleda in kadi cigarete. Z imenom lahko postrežemo.

g Ustanovitev telovadnega odseka planinskih Orlov na šenturški gori. V nedeljo dne 7. avgusta je doživela Šenturška gora velepomemben dan; ustanovil se je namreč novi odsek Orlov, vrlih boriteljev za mili nam slovenski rod. K temu slavlju so prihiteli tudi odseki Orlov iz kamniškega okrožja in sicer kamniški, komendski, mekinjski ter mengiški odsek, 76 v kroju po številu, s svojim dičnim okrožnim predsednikom br. Meierjem na čelu. Pri vhdou

v vas je pozdravil vse te odseke predsednik novoustanovljenega odseka br. Čibašek, nakar mu je odzdravil v imenu kamniškega okrožja njega predsednik br. Meier. — Po pozdravnem govoru so se podali vsi odseki k slavnostni sveti maši, ki jo je daroval preč. g. Drešar, ter v krasnem govoru povdarjal dolžnosti, ki jih ima vršiti Orel napram sv. Cerkvi. Po sveti maši se je vršil skupni bratski obed, nakar so se podali vsi Orli k litanijam. Po litanijah je bilo zborovanje, na katerem se je br. predsednik šenturškega odseka v prepletem navdušenem govoru še enkrat najtopleje zahvalil bratskim odsekom na tako častni udeležbi. Nato je brat načelnik šenturškega odseka povdarjal dolžnosti Orlov do vere, naroda ter do vsacega posameznika, nakar je br. Meier še obrazložil dolžnosti do S. L. S. Povdarjal je, da mora vsak, kdor je pošten, iti v S. L. S. ter pospeševati njena načela, kajti edino ona deluje v korist in procvit ljubega nam slovenskega ljudstva. — Po slavnostnem zborovanju je bila na vrtu posestnika Jagodica javna tefovadba, s katero je bilo vse zadovoljno. Vse se je čudilo, kako da more priprost kmečki fant doseči tako spretnost. Splošen vtis je bil ta, da so bili vrli šenturčani tako navdušeni za Orla, da se bo število Orlov, dosedaj 20 po številu, v kratkem času pomnožilo. — Po prirčno bratskem slovesu so bratski odseki odkorakali ob pol 7. uri, le škoda, da jim je na povratku nekoliko nagajal dež. — Ta dan je bil dan veselja ter bo vsem ostal v najdražjem in živahnem spominu. — Na glavnem zborovanju se je sprejela z »Na zdar« klici naslednja resolucija: »Prevzvišeni knez in škof dr. Anton Bon. Jeglič — Gorjčane. Zborujoči Orli kamniškega okrožja — 96 — na najvišji postojanki, na šenturški gori, pozdravljajo ob ustanovitvi planinskega Orla šenturškega navdušeno svojega prevzvišenega zaščitnika, izražajoč neomajano udanost svojemu škofu.«

g Uganka. Dne 16. t. m. se je vršila pri c. kr. okr. glavarstvu v Kamniku kazenska obravnava proti špitališskemu župniku, na ovadbo plemenitega barona Rudolfa Apfaltrern iz Črnelega zaradi poljske kvare, povzročene po njegovi perutnini, ker grajščinski paznik Francišek Erzín ni pustil župnikovim služabnicam, da bi stopile na grajščinski svet in svoje kure domu zapodile. Baron tudi ni hotel od župnika mu ponujane odškodnine, ampak zahteval, naj se proti njemu vrši kazenska obravnava. Kaj ne, da je to »plemenito«! In res, župnik je bil obsojen na ogromno denarno globo 2 K 80 v; od 1 kokoši po 10 v, od 1 gosi po 20 v na dan. Ugani, čitatelj, koliko je bilo kur in koliko gosi? Ako bi vsi posestniki kur hoteli to posnemati, bi bilo treba v vsakem okraju sezidati novo sodišče, reklo bi se mu »Kurja krvava rihta«.

g Iz Stare Loke. Na Veliki Šmaren so imeli naši Orli skupaj z loškimi in selškimi skupen izlet v Crngrob, da so

se poklonili Materi božji, kraljici slovenske mladine. Po slovesni službi božji je bil zunaj cerkve shod, katerega se je udeležilo na tisoče ljudstva. Orlom sta navdušeno govorila Ivan Podlesnik in Ivan Baloh, o deželnem zboru pa je poročal poslanec g. Ivan Zabret. Orli ne bomo pozabili besed Podlesnikovih, ko nas je navduševal za ljubezen do trojne matere: Marije, telesne matere in slovenske domovine. Nobeden odsek ni tolikrat napaden kot naš starološki — pa to je naš največji ponos! Kar je slabega, se mora popraviti, nobeden ni brez napak, a od liberalcev se ne bomo učili morale, najmanj pa od tistih, ki pravijo, da so rajši podgane, kot pa klerikalci. Ko smo Orli ponosno korakali, se nam je zaničljivo smejal mlečnozobi bogonarček. Mi ga prijazno opomnimo, obenem pa še njegov sorodni ženski jeziček, naj nas pusti pri miru, drugače bo odletel še nekje drugje, kakor je odletel iz kora. Kakor pustimo mi druge pri miru, tako zahtevamo, da se spoštuje naše prepričanje. — Za Orla je daroval gospod župnik - pesnik Fr. Krek 10 kron. Bog ga živi!

g Radeckijev veteran. Zopet je izgubila slovenska mati enega svojih sinov, ki zasluži, da se ga tudi »Domoljub« nekoliko spominja! Težko nam je bilo, ko smo dne 19. t. m. spremili na pokopališče starega vojaka, Radeckijeva veterana Martina Janša, p. d. Ziberšanovega očeta iz Loga pri Brezovici. Šele v 86. letu se je spomnila smrt njega, ki je kot slovenski vojak v vojski na italijanski zemlji videl tolikokrat umirati svoje brate. Skromno in zmerno je bilo njegovo življenje, zato mu je smrt toliko časa prizanašala, da si je moral v svojem življenju mnogo trpeti. Globokoveren in pobožen mož je bil celo svoje življenje izredno priden in delaven. Kot 86letni starček je še sam opravljal najtežja poljska dela. Smrt ga je ugrabila sredi dela — tri dni pred smrtjo je delal še na polju. Bil je miroljubnega značaja, zato ga je vse rado imelo in spoštovalo. Kako rad je vsakdo poslušal njegove zanimive spomine iz vojaškega življenja pod slavnim Radeckijem! Tako živo je znal opisovati, kakor bi se vse godilo šele pred enim letom. Vseskozi je kazal izvanredno nagnenje do zgodovine. Pozimi je neprestano prebiral zgodovinske knjige in časopise. Najljubši prijatelj do zadnjega mu je bil »Domoljub«, zlasti kadar je poročal o vojskah. Pred tremi tedni se je udeležil še nove svete maše svojega vnuka g. A. Snoja v Lescah. Vesel se je povrnil z Gorenjskega domov — dne 17. t. m. pa so mu zapeli zvonovi. Bodí mu lahka ona zemlja, za katere čast se je pred več kot 60 leti boril!

g Iz Šmarce. Dr. Krekova igra »Tri sestre« se je tako priljubila ljudem, da je bila naša dvorana obakrat nabito polna, in so ljudje pri najhujši vročini z živahnim zanimanjem sledili dejanjem. — Tudi »Kovačev študent« je pokazal ljudem, kaj dela izprijeni lah-

koživi študent v velikem mestu na stroške svojih starišev. — Naš Društveni dom sta si pri tej priliki ogledala dva prijatelja kršćanske organizacije, gg. Janez Golob in Aléš Krumpeštar iz Zaloge in sta čarovala za društveno dvorano 9 K. Bog jima stotero povrni! — Gosp. bivši naš deželni poslanec Andrej Mejač je kot posestnik tovarne za sode v naši vasi tudi pristopil kot ustanovni ud našemu društvu. Bog ga živi in zbudi mnogo posnemavcev! — Iz naše vasi gredo trije v sveto deželo, iz cele fare pa 5. Bog jih spremlja in ohrani zdrave!

g Z Vrhpolja pri Moravčah. Na Vrhpolju smo imeli v kratkem dva požara in pred več časom tudi dva. Pri prvih dveh so nekateri nestrpni moravški liberalci samo zabavljali. Pri tretjem so nas Vrhpoljce prijeli v »Slovenskem Domu«, da smo surovi in nam dajali nasvete, naj si napravimo kak rezervar zunaj vasi. Ko smo na vse to molčali, jih je menda še bolj jezilo. Zato so pri zadnjem požaru, ko je tresčilo v Korunov hlev, se hoteli temeljito znositi nad nami. V »Slovenskem Domu« dopisnik kar ne more prehlaliti Tomana in pož. brambe iz Moravč, n. pr. »vrli Toman, vrlo društvo, vrhpoljskim klerikalnim petelinom ni bilo všeč, da je prišla požarna bramba pod načelstvom g. Tomana, ki je naprednjak, hoteli so, da se odstrani, a pogorelec se je odločno upri klerikalnemu nasilstvu (kdaj?), ker je vedel da bi sicer prišla vsa vas v veliko nevarnost (on je pač najprej mislil na svojo nevarnost!):« Na to hvalo nič ne damo, saj poznamo Tomanovo baharijo. Lastna hvala se pod mizo valja! Nekaj drugega pa je, kar hočemo prijeti. V liberalni list »Jutro« so med drugim tudi zapisali: »Naši klerikalni petelinčki naj bodo prepričani, da jih pred ognjem ne more obvarovati niti božje oko niti sam sv. Florjan, ampak le z vsemi potrebnimi pripravami preskrbljena pož. bramba.« To je bogokletstvo in skrito brezverstvo, katero sicer dostikrat kažejo razni vrli pristaši in pristašnje moravških liberalcev! Vprašamo Vas Toman, ali niso bili vsi štirje slučajni ognja po vaših besedah večja požarna nezgoda? Ali jih je vaša vrla požarna bramba preprečila? Prišla je na mesto, ko je bilo že vse na tleh, torej brez večje nevarnosti. Ko bi bil pa kak hud vihar, bi bilo vse naokrog v ognju, predno bi bili vi prišli. Le norčujte se iz Boga in sv. Florijana in povzdiguje sebe nad vse. Mi vas dobro poznamo. Hvala Bogu! Še jih je nekaj, ki niso pri društvu iz liberalne politike. Ako bi oni nastavili cevi na vaše glave, da bi vam nekoliko ohladili prevzetnost, bi moravska pož. bramba bila vsega spoštovanja vredna. Sedaj gre čast in priznanje tistim, ki so pri vas, pa se z vami ne strinjajo in so pripravljani tudi političnim nasprotnikom giniti, kolikor jim je v danih razmerah mogoče. Končno še nekaj Tomanovim somišljenikom. Ali je pošteno, da v takih prilikah vlečete na dan le besedo klerikalec in klerikalni petelin? Ognje-

gasec ne sme tega storiti. Ali je pošteno, da pravite, da so vrhpoljski klerikalni petelini hoteli odvrniti pomoč? Če je eden kaj sitnaril, zvrčate na vse, ki smo bili hvaležni za pomoč. Tako se neti razpor med Moravčani in Vrhpoljci, sploh povsod, potem pa pravite vedno, duhovniki delajo razpor. Kadar bo mera polna, nastane požar, pred katerim vas ne reši ne Toman ne njegova brizgalna!

g Iz Smlednika. Ker je otvorjen novi most pod Smarno goro, imamo krajšo zvezo z Ljubljano. Ta most je za nas velikega pomena, ker Smlejški radi hitro kam pridemo in potrebujemo tudi dobre zveze s svetom. Zdaj bo treba še tisto pot malo popraviti, po kateri hodijo naša pisma med svet. Ta pot ima večkrat hude klance in ovinke, zato je promet po njej večkrat oviran in zadržan. Kako je to, g. poštarica, da je bilo neko pismo v nabiralniku oddano v ponedeljek, pa je šlo iz vaše pošte šele v sredo? Ne zamerite, da smo tako radovedni; pa tudi se nad nobenim ne jezite. Če želite vedeti, kdo to piše, gotovo tisti, ki je imel radi nereda na pošti že veliko sitnosti in jeze. Ker med uradnimi urami tako radi okrog hodite, ali bi ne bilo dobro, da bi kar vi prevzeli službo selskega pismonoše? Pa pošto bi spet radi spravili v šolo, kaj ne? O pa ne bo šlo, dokler je Smlednik na Gorenjskem! Kaj pa če pride kakšno pismo na izobraževalno društvo? Saj veste, da bi vsaka reč od društva šolo okužila — saj se spomnite še kaj nazaj, ali ne?

g Tržiške novice. Na cesarjev rojstni dan je bil naš trg slavnostno okrašen z zastavami, na predvečer pa sijajno razsvetljen. Med reveže se je razdelilo ta dan okoli 700 K denarja. Opoldne pa so bili reveži pogoščeni z izbornim kosilom v znani gostilni g. Jegliča. — Pogorela je hiša in gospodarsko poslopje Šobrovo pri Sv. Ani. Posestnik je bil zavarovan le za malo vsoto. Škoda je velika in pomoč potrebna. — V župnišču je dosedaj še ne prijet tat ukradel srebrno uro in še nekaj drugih manj vrednih predmetov. V zadnjem času se vedno več klativitezov pojavlja po trgu, ki baje vsi prihajajo čez Ljubelj in gre do iskat službe. — Za čevkanje liberalnega dopisuna v »Gorenjcu« ne dá noben pameten in pošten človek niti počenega groša.

g Boh. Srednja vas. Cesarjev 80letni rojstni dan smo tudi pri nas proslavili s čarobno razsvetljavo na bohinjškem jezeru in kresovi po gorah: — Pred kakimi 14 dnevi je imela zgornja dolina dva visoka obiska: presvetlega gospoda goriškega nadškofa Sedeja in ministra barona Ritt. Oba sta se o krasoti Zgornje bohinjske doline posebno pohvalno izrazila. — Ker se je vreme nekoliko izboljšalo, imajo naše gore zelo veliko obiskovalcev. Posebno privlačno silo ima novi »Triglavski dom« na Kredarici (2515 m) tik pod vrhom Triglava. Urejen je ta planinski dom res silno lepo in izborno oskrbovan. Vkljub slabi

letošnji sezoni je imel do srede avgusta že nad 480 obiskovalcev. Tudi Vodnikova koča na Velem polju je vrlo dobro oskrbovana in zelo obiskana, ker je sedaj prestavljena prav k novi poti nad Velim poljem. Dohod na Triglav je iz Srednje vasi zelo lahak. Do Kredarice je zmerne hoje 6—7 ur. Pot gre skoraj ves čas skozi gozd ali po planinah in rovih. Zal, da Slovenci razmerno s Čehi in Nemci premalo obiskujejo in poznajo svoje gore. — One, ki imajo iz društvene knjižnice izposojene še kakšne knjige, prosi odbor izobraževalnega društva, naj jih takoj prinesejo nazaj v društveno sobo v »Zadrugi« ali v kaplanijo, ker se bo knjižnica na novo uredila. — »Slovenska Straža«, ki se je ustanovila dne 10. julija, šteje 52 udov. Naj se vpiše vanjo vsak naš somišljenik!

g Iz Križa pri Tržiču. Zadnji dopisi o občinskih volitvah so precej razburili nekatere duhove, splošno pa povzročili živahno zanimanje za naše javne občinske razmere. Prvi dopis je prinesel »Gorenjec«. Ta dopis je pokazal, kakšen duh hoče v občini priti do veljave. Ta dopis je kriv, da se je vložila pritožba zoper obč. volitve, ker je vse nasprotno volivce zmerjal z backi in hujskal zoper župnika. Ta dopis je kriv, če bodo še enkrat volitve in bodo novi stroški. Ta dopis je kriv, da »Domoljub« že tretjič piše o občinskih volitvah in ljudstvo pozivlja, naj ne trpi, da bi liberalni duh zavladal v občini. Tudi v občinski odbor krščanski mož ne sme voliti nasprotnika krščanske misli! Tu morajo pasti vsi oziri na krajevne razmere! Seveda je prvi dopis razburil Dupljane, ker je poročal, da so odločili zmago za stranko gostilničarjev, velikašev in liberalcev, in da so bili na drugi strani samo možje odločnega krščanskega prepričanja. A ta trditev je resnična, saj ne trdi, da so Dupljani zato sami liberalci in alkoholiki! Reklo se je, da se mora tudi v Dupljah glede občinskih volitev izvršiti ločitev duhov. In do tega mora priti! Kdor je res krščanski mož, ni to samo pri volitvah v deželni in državni zbor, ampak tudi pri občinskih volitvah. Če se hoče krščanski mož pri občinskih volitvah ozirati pred vsem na krajevne razmere, mu vendar ni treba zato potegniti z liberalci in nasprotniki krščanske organizacije in jim pomagati v odbor! In da je šlo pri zadnjih občinskih volitvah v Križah ravno zoper to, da bi zmagala krščanska misel, kažejo vsi dopisi o teh volitvah v »Gorenjcu«, kazala je tudi agitacija, češ, danes homo pa »ajmoht« jedli. Katoliško izobraževalno društvo leži v želodcu dopisniku v »Gorenjcu«; zato se sedaj s tako silo zaganja vanj. Za smeh in kratek čas naj pa povem, da se dopisnik v »Gorenjcu« podpisuje: v vsakem prepričanju krščanski mož. Krščanski mož — dopisnik »Gorenjca«! Kaj ne, to je predebela barva! Ali misli, da bo s to barvo res zakril svojo liberalno kožo? Ali nas ima res za tako neumne? Pokažimo mu, da se moti, da

na njegovo krščanstvo še toliko ne držimo kot na lesene kline v čevljih!

g Zgor. Bernik. Nekaj vrstic iz naše vasi, ki jo pač smemo šteti med največje vasi prijazne Gorenjske. Strnena žetev sponesla se nam je še dokaj dobro zlasti radi tega, ker je bilo skozi celo leto dosti moče. Jarnino nadleguje pa nam zelo črv tako, da ima vsak posestnik dokaj škode. Ta nadležni mrčes je ugonobil zlasti proso, koruzo, peso itd., tako da se teh pridelkov nimamo nadejati na izobilje, pač pa na pomanjkanje. Občina sama je izdala za zatiranje tega škodljivca lansko leto precejšnjo svoto, okrog 650 K, toda kljub velikemu zatiranju razmnožil se je ta toliko, da njegovo veliko požrešnost sedaj močno čutimo pri poljskih pridelkih. Ljudje, stopite do gospoda župana, da ta pospeši vse potrebne korake za odpis davkov, sklicujte se na to, da ste se močno prizadevali črva zatreti, toda kljub velikemu prizadevanju ostal je trud brezuspešen. — Dne 5. avgusta okrog 5. ure popoldne obiskala nas je strela, udarila je namreč v jagnjed, ki je stal tik skednja Ivana Jelar, seveda zanetila je tudi streho. Vrlemu gasilnemu društvu zgornjeborniškemu se imamo zahvaliti, da se ni požar razširil. Društvo je bilo takoj po udaru alarmirano k gašenju. Pri gašenju se je društvo odlikovalo tako spretno, da se ljudje splošno čudijo veliki spretnosti gasilcev. Istega dne udarila je strela tudi v hrast g. J. Hočevarja, ki stoji v četrt ure od vasi oddaljenem gozdu. Hrast je od strele močno razoran. Gasilno društvo sezidalo si je tudi krasen nov gasilni dom, čegar dela bodo kmalu dovršena. Blagoslovljenje se bode menda vršilo dne 11. septembra t. l. Društvu želimo velikega uspeha ter mu polagamo na srce, da se i za naprej trdno drži svojih smotrov in ciljev, katerih se je dosedaj držalo.

Dolenjske novice

d Zvirške novice. Po naših senožehtih imamo letos jako dobro košnjo, kakršne še ne pomnimo. Upamo, da bo letos naš gospodar glede krme dobro preskrbljen. — Črv po našem polju kaj hiti s svojim uničujočim delom. Fižol je po njem malodane uničen. — To poletje smo imeli že več nalivov. Največ škode so napravili po naših potih, ki so jako razorana. Vemo sicer, da bodo morali naši voliči in vozovi veliko trpeti, pa za sedaj si ne moremo pomagati.

d Iz Suhe Krajine. Cesta Zvirčev-Hinje je dodelana. Zgodilo se je to v nepričakovano kratkem času. Ta prekernostna naprava je zasluga naših vrlih poslancev. Krajinci se bodo ob prihodnjih volitvah dobro zavedali, da je treba glasove oddati za može, ki delajo za nas.

d Iz Radeč. Nova cerkev, ki se gradi v Radečah, bode v oči radeške

»liberalne« fantaline. Ti »napredni« po biči so pač vedno neradi hodili v cerkev in zato jim je žal, da ne bodo več mogli izgovarjati se staršem, mojstrom in poštenim ljudem, češ »saj nimam kam iti«. Tudi se jim nekaj blede o »ubogih žepih davkoplačevalcev«. Seveda, taki fantalinčki ne plačujejo davkov in zato ne morejo vedeti, da se cerkev zida s prostovoljnimi prispevki in ne z »ubogimi žepi davkoplačevalcev«. — Cerkev pa le lepo napreduje in so že celo okna v obokih. Kajne, je že hudič, da liberalizem na Kranjskem propada in v Radečah tudi.

d Podšentjurjem na Izlakah je umrl č. g. Viljem Paulus, duhovnik v pokoju. Rajni je služboval kot kaplan v Šmarju, v Dolu, v Šmartinu pri Kranju in slednjič kot župni upravitelj na Šenturški gori. Tu se je nekoč, ko se je peljal k bolniku, močno poškodoval in je od tistega časa vedno bolehal. Lansko leto o sv. Petru in Pavlu je prišel Podšentjurij, da bi tu opravljal svojo službo, kolikor mu je bilo še mogoče. Rajni gospod je bil znan posebno kot priljubljen pridigar. Tudi pri dolgi boleznici si ga dobil vedno dobre volje. Gotovo ga čaka za udano potrpežljivost plačilo v nebesih. Kako priljubljen je bil rajni gospod tudi pri nas, se je pokazalo pri pogrebu: trinajst gospodov duhovnikov in obilno ljudstva ga je spremilo k zadnjemu počitku. Naj ljubljeni gospod uživa večno plačilo! — Podšentjurjem bo treba napraviti ekspozičuro. Može, stopite skupaj, da bode vedno in gotovo imeli mladega in močnega gospoda!

d Vače. Na predvečer cesarjeve 80-letnice so v našem trgu nekateri naši somišljeniki razsvetlili okna in v obližju zažgali tri kresove. Naši »naprednjaki« se kaj takega niso domislili, zato so po končani razsvetljavi v onemogli jezi na trgu zapeli kaplanu svojo navadno barabsko himno. Kaj boljšega niso bili ta večer zmožni storiti. — Blagajnetovi šolarji, kateri so kdaj zahajali v njegovo »telovadnico«, so čimdaljebolj posuroveli. Za vsakim našim somišljenikom žvižgajo in »čukajo«, tudi tujce in celo člana deželnega šolskega sveta so ti paglavci izžvižgali. Posebno se odlikujejo otroci nekaterih obrtnikov, kjer jim je doma na razpolago najgrši zakotni list, ki ravno z Vač prinaša najpodlejše dopise in ga naročniki sami skrivajo kot nečisti greh. Obrtnikom s takimi otroci in takim časopisjem bodi enkrat za vselej povedano: Mi od vas ne zahtevamo, da bi bili našega mišljenja, hočemo pa za naprej dostojnost in mir. Sicer pridemo z imeni na dan, četudi ste občutljivi kot prisadne pike. Naših somišljenikov je veliko in ti bodo izvajali posledice, škoda pa si sami sebi pripišite! Svojih sramotilcev ne bomo podpirali. Mi nikogar ne napadamo, branili se pa bomo, če vas magari še tako boli in še tako kričite. Kesali se boste, ko bo prepozno. Stariši onega fanta, ki ga je Blagajna najprve ujel, se že danes slabo pohvalijo. Na se-

manji večer, kakor se po našem trgu splošno govori, je šel Blagajna mirit nekoga svojega člana, da ni lastne matere pretepal. Blagajnetov zakotni listič je načvekal tri dopise in »Narod« nalagal 90 vrst o »klerikalnem« uboju na Vačah. O tej stvari bo jasnost prinesla sodnija. Potem se bo videlo, kakšna banda sedaj vlada na Vačah.

d Draga. Menda je tudi nam enkrat solnce posijalo, tako smo mislili v nedeljo, ko smo imeli tako lep in izreden popoldne. Nenavadnega nekaj za nas: javen shod pred cerkvijo smo imeli. Prišli so tuji govorniki, ki so nam povedali marsikaj dobrega in koristnega. Shodu je predsedoval državni poslanec g. Jaklič. Ta je kot prvi govornik govoril o potrebi kmečke organizacije, o koristih, ki jo kmet ima iz skupnih zvez, zlasti v sedanjem času, ko se vse družijo v dosego lastnih koristi. Lep, stvaren govor je bil sprejet s hvaležnostjo in odobravanjem. Deželni poslanec g. dr. Pegan je govoril o stanovski zavesti, o davkih, o cestah, o koristnih postavah, ki jih je sedaj sklenil dež. zbor. Iskrena mu hvala! Koliko koristnega nam je podal v svojem govoru gospod poslanec! G. Škulj pa nam je slikal pomen, važnost in korist shodov, ki imajo namen kmeta ne le spominjati na njegove dolžnosti (kar se sliši na vseh krajih, zlasti pri uradih), marveč pokazati mu tudi njegove pravice. S krepkimi dovtipi osoljen govor nas je razvedril in navdušil. Konečno se domači gosp. župnik zahvali ljudstvu, ki se je odzvalo vabilu, govornikom pa za njihov trud z željo, da bi ta shod, ki je bil prvi (doslej pri nas javnega shoda še ne pomnimo), bil začetek mnogim še drugim in še lepšim. Mirno in lepo se je končal lepo uspeli shod. Udeležba je bila prav dobra. Zastopane so bile vse vasi naše fаре. Vrli sosed Loški potok, je tudi dal en voz nam prijateljskih mož. Shoda so se udeležili skoro vsi možje, kar jih je doma, pa tudi lepo število naših žena in deklet. Tem se je pa tako dopadlo, da so se kar oglasile za lasten shod! Zakaj pa ne! Navzoči so bili tudi Hočevarji-Nemci, nič ni bilo nespornostmi. Stvarni govori so se jim dopadli. Glede koristi kmečkega stanu potrebujemo vsi izobrazbe in pomoči in konečno naj bo ta ali oni, Slovenec ali Nmec, je res, kar je rekel govornik Škulj: »V želodcu se vsi srečamo.« Da bi le bil ta shod začetek novega življenja v Dragi!

d Draga. Nek človek, ki okrog nas po naši fari kupuje les za trame, prodaja vino, je tudi kaj radodaren prodajalec puhlega nauka, ki diši kaj po liberalizmu. Zabavlja čez vse, kar ni liberalno in vsiljuje tudi liberalne liste. Pravijo, da je doma nekje z Loškega potoka. Ga že dolgo časa opazujemo, sedaj mu pa svetujemo, da naj mož mirno in tiho ostane pri tramovih in sodih, druge reči pa naj pusti, če ne ga bo speklo. Toliko za danes!

d Iz Ribnice. V sredo, 24. t. m. je bil v Ribnici živinorejski inštruktor gosp. Krištof. Zaznamoval je živino zadruž-

nikov in vpisal v rodovnik, zaradi ohranitve in prireditve čistega plemena sivé pasme. Zadruga si je oskrbela lepega, sedaj sedem mesecev starega mrjasca, velike, jorkširske pasme. Tehta že sedaj čez sto kilogramov. Ima ga posestnik Anton Boh na Jurjevič, št. 44. V nedeljo 28. t. m. bo predaval gospod Krištof po jutranji maši v hranilnični dvorani o umni živinoreji, kakor je v navadi po drugih krajih, kjer se svet bolj zanima za to, kakor pri nas. Vabljeni ste vsi gospodariji in gospodinje.

d Iz Dragatuša. Kandidat za državnoborske volitve v Beli krajini, deželni odbornik g. profesor Jarc, je priredil tudi pri nas volivni shod na Veliki Šmaren po deseti maši. Zbralo se je k shodu nenavadno veliko število mož, ki so z velikim zanimanjem poslušali govornika, ko nam je razvijal svoj program. Povedal nam je tudi vzroke, zakaj se toliko časa odlašajo z gradnjo naše železnice in kako o tej stvari lažejo liberalni časopisi. Ko je govornik z ostrimi besedami prijel tudi naše svobodomiselné učitelje, so to vsi pričujoči odobraval. Med govorom pa so se oglasili s svojimi neslanimi opazkami nekateri od dragatuškega liberalnega sršena opikani zaslepljenci. Pa slabo so bili naučeni, osramotili so le sebe in svojega generala! Tebi pa, gospod Miško, svetujemo prav resno, da v svojo lastno korist prenehaš s svojo neumno politiko! Kakšne ljudi pa imaš na svoji strani? Razni pijančki in zapravljivci, to so tvoji prijatelji! Pojdi no, pojdi, če ne drugam, pa vsaj na — Brdarce kože past!

d Iz Temenice. Veliko radosti je prinesla naši župniji vest, da je oproščen naš občespoštovani gospod župnik A. Oblak obtožbe, katero mu je s hudo gonjo naklonilo brezvestno liberalstvo. Gospod župnik se je potegoval za župnijsko prenoženje in to so mu hoteli zapisati za hudodelstvo. Lagalo in spletkarilo se je po vseh kotih in vogalih in izrekla se je marsikatera beseda, ki ni bila resnična in radi katere bi znalé dotičniku še sitnosti nastati; tudi priče obtožbe so si nasprotovale v svojih izpovedbah, tako, da ni izključeno, da bo sodnija povpraševala, kdo je resnico govoril in kdo lagal. No, to ni naša zadeva, mi župljani v Št. Lovrencu smo le veseli, da je pravica zmagala in da je naš ljubljeni gospod župnik oproščen. Sicer smo bili prepričani, da ne more zadeva drugačna biti, a nasprotniki so osramočeni, ker se jim hudobna nakana ni posrečila.

d Bučka. Delavec pri nas jako pri-manjkuje, gre vse v Ameriko. Mlatičem plačujemo po 60, 70 in tudi po 80 krajcarjev na dan. 19. preteklega meseca je bilo pa toliko toče, da je na koruzi, sadju, v vinogradih in sploh na vseh pridelkih napravila občutno škodo. Krmé je letos obilo, a težko jo je bilo posušiti, ker, če je bil en dan lep, je potem deževalo dva ali tri dni. Pšenica je jako sné-tiva, krompir pa zelo gnije. Na vinograde je letos hudo pritisnila strupena ro-

sa in nazadnje še toča, tako, da je za letos skoraj vse uničeno in še drugo leto bo škodovalo. Lansko leto bilo je toliko vina, da je bil letos skoraj pri vsaki hiši »pušenšenk«, tako, da se skoraj ni bilo za podati od doma. Če si šel mimo »pušenšenka«, so te klicali noter in prigovarjali da pij. Mladi neizkušeni svet pa ob takih prilikah vse zapravi. Posebno pri I. K. v S. je skoraj vsako nedeljo godba in ples. Marsikateri oče in mati sta že proklela ta »pušenšenk« radi svojih otrok. Kje ste poklicani moške, da tega ne vidite!

d Ponikve pri Dobrépoljah. Parokrat se je že oglasil »Slovenski Dom« z dopisom iz naše vasi, pod katerim je podpis »Ponikovski kmet«. Toda dopisnika dobro poznamo, da ni kmet, ampak kočar, kajti naši kmetje so vsi somišljeniki S. L. S. Ako mogoče dopisnik pozna kakšnega liberalnega, naj ga nam imenuje, smo zelo radovedni. Dopisunu bi svetovali, naj rajši molči in ne dela naše poštene vasi za liberalno, kar pa hvala Bogu še ni in menimo, da tudi ne bo. Sicer imate v gorenjih Ponikvah par sosedov »kočarjev« liberalnih, toda ti niso ponikovski rojaki. Zatorej ne zlorablajte naših poštenih kmečkih mož v liberalne namene, da se ne bodete kesali. — Ponikovčan.

Iz raznih krajev Notranjske.

Notranjske novice

n Otvoritev »Društvenega doma« v Dolenjem Logatcu. Kdo ne bi smel uživati poštenega veselja? Na Veliki Šmaran, t. j. 15. avgusta t. l., nudilo se je tako veselje Dolenjelogatčanom in vsem, ki so se hoteli udeležiti slavnosti slovesne otvoritve našega »Društvenega doma«. Ljudje, ki so v duhu in resnici krščanskega mišljenja, posebno nekateri izmed njih, prizadevali so se mnogo, da se ta dan tudi na zunaj dostojno proslavi. Zato jim ni bilo odveč žrtvovati časa, denarja in svojih moči, da se označeni namen čim častneje doseže. »Društveni dom«, katerega so z vsa vnebo in posnemanja vredno požrtvovalnostjo zidali, naj bi obhajal ta dan svoje zmagoslavje nad vsemi tistimi, ki so se zakleli preprečiti njegovó zidanje, odnosno njegovo dovršitev. Vitki mlaji, na njih slovesne zastave, obdajali so naš dom kakor mladostno krepka častna njegova straža. Istotako so tudi drugod mlaji pozdravljali goste-somišljenike, ki so blagovolili v tolikem številu od blizu in daleč prihiteli na naš dan v Dolenji Logatec malo se razvedrit pri lepi slavnosti in isto poveljčat. — Komaj smo že čakali, da pride popoldan, ki je bil odmenjen za slavnostno prireditev. Zjutraj se je sicer držalo nebo malo žalostno, da razveseli zavidne duše naših nasprotnikov in jih potem tem občutnejše vznevolji in popari, ko pokaže svoje jasno, naši slavnosti najpri-

jaznejše lice. Ko smo proti 2. uri popoldne šli pod vseskozi spretnim in nesebičnim vodstvom g. abit. A. Gosarja v nepreglednem številu — bili so: odločni možje, pogumne žene, čvrsti mladeniči Orli in za lepo in dobro navdušena dekleta »Bogomile« — pričakovat dragih nam gostov in prijateljev k vlakoma, ki prihajata v malem presledku od Trsta in Ljubljane, bilo je najlepše vreme, med krščanskim našim ljudstvom pa navdušeno-veselo razpoloženje. Na kolodvoru smo poleg bratov Orlov in obilnega števila naših somišljenikov iz drugih krajev imeli čast pozdraviti svojega nadpastirja, prevzvišenega gospoda knezoškofa, kateri se ni obotavljal priti k nam, da blagoslovi naš društveni dom, zbirališče tistim, ki hrepeno po pravi krščanski omiki in pošten, brezgrešni zabavi. Prevzvišenega in mile nam goste spremili smo nato v župno cerkev, kjer so bile pete litanije in blagoslov z Najsvetejšim. Množica je bila tolika, da cerkev nikakor ni mogla sprejeti vseh v svoje prostore. Po cerkvenem opravilu odšli smo v društveni dom, katerega je prevzvišeni blagoslovil in ob tej priliki imel tudi krasen nagovor, v katerem je kazal na izvor evropske in vse prave omike — na krščanstvo, ter pričujoče navduševal za izobrazbo na katoliško-verskem temelju. Navzoči so sprejeli primerne besede gospoda knezoškofa z odkritim odobravanjem. Prične se oficijelno zborovanje v društvenem domu. Predsednikom zborovanju je bil soglasno izvoljen č. g. Leopold Turšič. V jedrnatih, jasnih in krepkih besedah je razvil pregledno zgodovino društvenega doma in sarkastično potipal žilico tistim, ki so se toliko repenčili ob času, ko se je začel dom zidati in tudi kasneje, ko se je bližal dozidavi. Velikodušno jih je odvezal obljube, s katero so zastavljali svojo glavo, če bo kdaj dom stal na mestu, kjer se sedaj tako ponosno dviga. Ta govor je bil tem bolj znamenit, ker je govornik tako rekoč duševni oče lepega našega društvenega doma in je čutil vsa strupena nasprotstva, ki so bila naperjena zoper zidavo prepotrebne društvenega doma, na lastni osebi. Govoril je tembolj ognjevitó, ker je govoril iz lastne skušnje. Čast mu in zahvala za trudapolno delo, katero je izvršil za dobro skupno stvar! Radovali smo se tudi ob nastopu drugih govornikov, katerim je prihajala beseda od srca in segala v srca poslušalcev. Ti govorniki so bili, da registriramo samo njihova imena, gg.: poslanec J. Gostinčar, Slavko Ravnikar, dr. L. Pogačnik in župnik Remškar. Društvena dvorana je bila natlačeno polna, dasiravno ni majhna, in še je moralo veliko ljudi ostati zunaj. Živahno ploskanje občinstva bilo je govornikom najboljša pohvala in zahvala. Zastave katol. izobraž. društva iz Borovnice, krščanskosocialne zveze iz Ljubljane in zastava domačega izobraževalnega društva so bile neme, a znamenite priče temu svečanostnemu zborovanju. — Prišel je čas odhoda iz

prijaznega društvenega doma na mično prirejeno telovadišče, kjer se je imelo razviti zabavno življenje do polne mere. Koristno in prijetno se je družilo na tem prostoru. Točni nastop vrlih Orlov, katerih se je v neskaljeni vzajemnosti zbralo do 200, posebno teške vaje na orodju, ki so se izvrševale precizno in elegantno, so vzbudile vesplošno pohvalo in zadovoljnost, — seveda ne zelenih, nevoščljivih nasprotnikov. Našim Orlom se ni treba sramovati javnih nastopov, saj so pokazali ta dan, da imajo drzna krila in vzvišen polet v vsakem oziru. Sramote jih samo tisti, ki jih niti od daleč ne morejo doseči v popolnosti glede telovadbe in resnične izobrazbe. Da je tudi telo dobilo krepčila, zato je bilo bogato preskrbljeno v številnih paviljonih, kjer so čvrsta, zala in poštena dekleta »Bogomile« v bujnih narodnih nošah prijazno nudile raznotere jestvine in pijače, tudi brezalkoholne. Kdor je hotel z ozirom na glad in žejo biti postrežen, se mu je takoj dopolnila njegova želja. Tudi pri prodaji listkov za srečolov so dosegle članice »Bogomile«, ki so sicer vzbujale splošno pozornost s svojim nesvarljivim, neprisiljenim in ljubkotaktnim nastopom, velik gmoten uspeh. »Bogomila«, na potu poštenega dela najprej, tvoji nasprotniki nimajo kaj takega, zato njih skrivna in javna jezica! Marljiva idriška rudniška godba je z neumornim in ubranim svojim sviranjem poživiljala veselo razpoloženje med udeleženci. Seveda ni smelo ostati brez privlačnega popevanja narodnih in umetnih pesmi, tako da nam je prelepi dan le prehitro minul. Mi smo bili prav zadovoljni z njim, ako niso nekateri, ki jih ni bilo blizo, ker je naša družba bila zanje preveč dostojna, pa ne moremo pomagati! Dan otvoritve, oziroma blagoslovljenja društvenega doma ostane za nas, ki hrepenimo po napredku v poštenosti, ne pa v lumparijah, zgodovinski dan, pri katerem imajo svoj delež tudi vsi tisti, ki so kakorkoli pripomogli povečati sijaj in pomen tega dneva. Vsem tem najtoplejša zahvala, odkrito priznanje in bratski pozdrav. Nasprotniki pa naj si zapišejo s kemičnim črnilom ta dan našega vstajenja v svojo črno knjigo v trajen dokaz, da pri nas krščanska misel oživlja in gre neovirano svojo pot naprej.

n Senožeče. Veselica ali velikanski dirndaj v korist družbe sv. Cirila in Metoda je izpadla zelo klaverno. Došli, oziroma pripeljani tujci so bili nejevoljni, ker se jih je preziralo. Kavčičev fantek iz Razdrtega se je držal ujaljenega, ker se ni veselica priredila v gostilni njegovega očeta; nekateri zopet zato, ker se ni napravila na prostem. In tako mučnega razpoloženja ni mogel pregnati niti šampanjec gospe pl. sodnikove, niti pivo, niti vino, niti slaščice, niti kava naših »frajl«. Šele ko je »cajnar« prignal svoje kompanjone na ples, so malo oživele gospodične; vendar vse še niso prišle na vrsto. Na ljudstvo pa je vsa prireditev vplivala ka-

kor »ringelšpil«, ki ga pripeljejo v trg cigani: odrasli od daleč gledajo in pomilujejo mladino, ki je v naših izobraževalnih našla tako žalostne vzglede ponočevanja, pijančevanja in plesa. — V svoji ošabnosti so pa naši liberalci že daleč prišli. Mislimo, da bi nikjer na Slovenskem ne bilo več kaj takega mogoče. Ljudje, katere plačujejo tudi kmetje s svojimi davki, ti ljudje se danes očitno in na tako sirov način norčujejo iz kmetskega ljudstva. Na svojih vabilih na veselico so med drugim kmete izzivali z besedami: toče, sodre itd. se ne bojimo. Ljudje so bili zelo ogorčeni, ker ravno toča in uime delajo največ gorja po naših krajih. Drugi zopet so se čudili, da sploh županstvo pušči kaj takega plakatirati. Ako mi pogledamo dva rodu nazaj, bomo naši, da dedje in očetje vseh teh ošabnežev so bili kmetskega stanu; sedaj se norčujejo iz stanu svojih očetov, ko bodo prišli pa v Trst, se bodo pa iz materinega jezika. Hvala Bogu, da so tudi pri nas pričeli spoznavati, da liberalec dela le zase in da le S. L. S. hoče ljudem dobro.

n Iz Podlipi pri Vrhniki. Kat. slov. izobraževalno društvo naznanja, da se vrši v nedeljo dne 28. avgusta, točno ob 3. uri popoldan I. redni občni zbor v društvenem prostoru. Pridite gotovo vsi člani! Dalje opozarja društvo na veselico, ki se bo vršila v nedeljo 4. septembra. Natančen spored objavimo prihodnjč. Vsem prijateljem izobrazbe in poštenega razvedrila bomo pripravili obilo veselja. Ker je veselica namenjena v prid nameravani zgradbi društvenega doma, zato vljudno vabimo vse naše somišljenike, od blizu in daleč, prihitite vsi 4. septembra v prijazno podlipsko dolino.

n Iz Verda pri Vrhniki se nam poroča: V nedeljo dne 14. t. m. popoldne ob en četrt na dve oglašili so se zvonovi sv. Pavla na Vrhniki, naznanjajoč ogenj in klicali na pomoč. Dolgo časa se ni vedelo, kje pravzaprav v Verdu gori, ker ni bilo videti niti zadostnega dima niti plamena. Pač pa se je nad tukajšnjo parketno tovarno vzdigoval mali dim, vnele so se sušilnice lesa, ki so močno zazidane. Ljudstvo je hitelo takoj na pomoč, posebno še, ker je vsakdo vedel, da je večina verdske požarne brambe kakor tudi vrhniške v Ljubljani pri slavnosti ognjegasnih društev. Hitro je bilo vse orodje pripravljeno in krepko se je delalo z njim. Verdski vaščani prišli so urno za delo, njim pridružile so se pa vsa dekleta ter delale do skrajne svoje moči. Lepo je bilo videti, kako so te vrle dekleta, katere so kazale, da imajo sočutje z ognjegasci in da zamorejo v slučaju njih odsotnosti tudi one veliko pripomoči, cevi ravnale, prenašale, ter gonile vodo v stroje, akoravno jih je zadela večkrat vsled nepredvidnosti voda v curku iz brizgalne cevi. Vsa čast vam, vrla dekleta! Ogenj je bil vsled velikega napora ob 5. uri popoldne pogašen. Parketna tovarna, katera bi gotovo še kake dva do tri dni gorela,

ker je ogromno založena s suhim lesom, je rešena. Škoda je neznatna.

n Predsedstvo vipavskega okrožja Orlov sklicuje na 28. t. m. odborovo sejo okrožja v Log pri Vipavi ob četrti uri popoldne. Bratske odseke se pozivlje, da pošljejo svoje zastopnike! Na zdar!

n Iz Horjula. Dne 18. t. m. zvečer so priredili Horjulci svojemu ljubljencu, g. nadučitelju Ivanu Pokornu slovesno serenado. Župan je z deputacijo treh občinskih zastopnikov stopil k slavljencu in mu pripel častno svetinjo za 40-letno zvesto službovanje. Pred slavljencevim stanovanjem se je zbrala množica ljudstva; prikoralakala je požarna bramba z lampijoni in za njo vrla četa naših Orlov. Zbrali so se pevci in iz njihovih grl je zadonel mogočni »Pozdrav«. Nato izpregovori župan in naslika delo, ki ga je izvršil slavljenev v dolgi dobi 40. let. — Štiri desetletja biva pri nas g. nadučitelj Pokorn in poučuje z ljubeznijo našo mladino. S solzami se je ločil od nje koncem leta, ko ji je povedal, da stopi v pokoj, in s solzami so se poslavljalji od njega učenci, videči, da izgubijo svojega očeta - učitelja. Govornik želi, da bi današnji slavljenev preživel še mnogo let v miru in pokoju med ljudstvom, ki ga je ljubil in vzgajal dolga štiri desetletja. Nato priredi ljudstvo slavljencu navdušeno ovacijo, ena želja kipi iz src vseh navzočih: Bog ga živi še mnoga leta! — G. profesor Prebil čestita g. nadučitelju k odlikovanju v imenu inteligence in dijaštva, ki ga je vzgojil. Slednjič zapoje pevci Gregorčičeve »Stražnike« in ko se še gosp. slavljenev zahvali za nepričakovano slovesnost, ga ljudstvo zopet navdušeno pozdravi in se razide z željo: Blagega g. nadučitelja naj nam Bog ohrani še mnogo let v naši sredi!

Idrijske novice. Novi hotel, ki ga je g. Franc Didič otvoril v nedeljo, 14. t. m., je bil prejšnji dan popoldne blagoslovil g. dekan Mih. Arko. Zelo smo potrebovali takega gostišča, posebno ker ni bilo za popotnike zadostno reskrbljeno v našem kraju. Stavba je lepa in vsi njeni prostori so skrbno razdeljeni. Lahko rečemo, da tako lepo izvršene stavbe ni daleč naokoli. Vse delo je vodil domači stavbenik g. J. Kacin iz Jageršč. Rokodelska dela so izvršili domači gg. mojstri, in sicer: Janez in Mihael Tratnik, Janez Praprotnik, Fr. Jenko in Tom. Seljak. Ker je bila stara gostilna g. Didiča že od davnej na dobrem glasu, priporočamo tudi novo somišljenikom najtopleje. Kdor bo prišel v Idrijo, naj se v hotelu oglašil, sprejet bo prijazno, postrežen dobro in po nizkih cenah. — Zlet so napravili idrijski in spodnjeidrijski Orli v nedeljo, 14. t. m., k županu g. Jan. Šinkovcu v Belo. Zleta se je udeležil tudi naraščaj, tako da se telovadilo skupaj nad 60 Orlov z naraščajem vred. Telovadba je lepo uspela, posebno so se ljudstvu dopadle vaje na bradlji in drogu. Škoda, da je vreme nagajalo, sicer bi se bilo še več prijateljev Orla udeležilo njegovega zleta, kakor se jih je. — K o n j s k a s m r

kavost se pojavlja v našem kotu. Posesniku Revenu v Kanomlji so ustrelili dva konja, da bi zabranili razširjenje te bolezni. Hlev gostilne »Pri črnem orlu« je kontumaciran in zaprt, ker se je v njem baje nahajal na smrkavosti bolan konj. Govori se tudi o nekem posesniku blizo mesta, da ne sme z dvema paroma konj iz hleva, ker sta bolna. Huda šiba je to za kmeta! — Meso se draži pri nas. Brali smo v časnikih, da se v Ljubljani vkljub večjim režijskim stroškom prodaja goveje meso veliko ceneje, nego pri nas. Mesarji trde, da je pomanjkunje živine krivo draginje. Morda je res, da si kmetje vsled obilne krme letos želé zopet pomnožiti živino ter je nočejo prodajati. Pa če mesarji na Hrvaškem kupujejo buše po ceni, čemu dražé meso? Vsaj imajo vendar ogromen dobiček! Meso od buš pa ni primerjati mesu od domače živine. Vsakemu privoščimo pošten dobiček, odiranja se pa brani vsak človek, posebno pa še revež. Radovedni smo, kako bo ljudstvo izhajalo, ker cene najpotrebnejšim živilom vedno rastejo? V par letih bo s svojo plačo na tistem, kakor pred 30 do 40. leti. Pravično je, da vlada določi vsaj za glavna živila maksimalne prodajalne tarife. Včasih je bilo tako in bilo je dobro za ljudstvo. Pričakujemo odpmoči v tem oziru, sicer bo treba misliti v prvi vrsti na zadružno mesarijo! — Odlikovanje. Naš rojak, gospod župnik Anton Zarli v Volčeh pri Tolminu, je od presv. cesarja odlikovan z zlatim križcem s krono za zasluge. Častitamo! — Revizijo glede oskrbovanja občinskega premoženja v Jeličnem vrhu pri Idriji je odredil deželni odbor. Revizijo je vodil deželni nadoficial g. F. Kristan iz Ljubljane. Radovedni smo, kdaj bo prišlo idrijsko gospodarstvo na vrsto? — Lepo zračno prikazen smo opazovali 19. avgusta ob 9. uri zvečer. Utrnila se je zvezda na severnem nebesnem oboku ter v nekaj sekundah izginila na jugozahodu. Kljub jasni noči in luninem svitu je utrinek trenutno razsvetlil mesto ter se razpršil v lepih barvah, kakor raketa,

Iz raznih krajev

Štajersko. Spremembe v štajerski kapucinski provinciji. Iz Celja je predstavljen P. Jožef Lapuh v Sv. Križ na Vipavskem; mesto njega pride P. Odilo Mekinda iz Gorice. Iz Lipnice je predstavljen P. Kerubin Koller v Wolfsberg; na njegovo mesto pride kot vikar P. Ciril Goričan iz Celovca. P. Placid Paar iz Lipnice v Wolfsberg. P. Valerijan Sartory je nastavljen v Gorici. Iz Wolfsberga pride P. Anaklet Waltl v Muravo za gvardijana in P. Tomaž Puff v Knittelfeld kot katehet. Iz Sv. Križa pride P. Filip Semlič začasno v Škofjo Loko. Iz Murave pride P. Gottfried Voj-

tek kot katehet v Lipnico. Iz Celovca dojde P. Anzelm Eberhart v Wolfsberg, P. Franc Reiter pa v Hartberg kot katehet in P. Emanuel Turnšek je nastavljen v Celovcu. V Hartbergu postane P. Sigismund Wagner vikar in P. Norbert Ladinek gvardijan. Iz Wolfsberga pride P. Tadej Ranftelj v Celovec kot katehet. Iz Krškega je prestavljen Fr. Just Kragelj v Knittelfeld.

Koroška. Borovlje. — Nesreča. V Rutah nad Borovljami so se igrali otroci okrog mlina. Neko 12 let staro dekle zleze na stoječe mlinsko kolo. Njen brat pa za šalo vodo spusti pod kolo, ki se z dekletom vred zavrti, jo potegne pod sebe in v par trenutkih popolnoma zmečka. Tu se vidi zopet, kako nujno potrebno je, da pazijo stariši na otroke.

Goriško. Duhovniške spremembe v goriški nadškofiji. Premeščeni so: čč. gg.: Andrejšek, kurat v Logu, za vikarja v Sedlo; Friderik Kroupa, kurat v Lomu, za kurata v Štanjel; vikar Ferfolja iz Trnovega, za kurata v Lom; kaplan Grbec v Kobaridu za excurrando provizorja v Trnovo; kurat Grilam iz Kobljeglave za provizorja v Nemški Rut; vikar Janez Vuga v Gabrovici za excurrando provizorja v Kobljoglavu; kurat Fon iz Novakov za vikarja v Zapotok; kaplan Kenda iz Cerka za kaplana v Kanal; kaplan Kos iz Kanala za kaplana v Cerka; kaplan Klobučar iz Bovca za kurata v Log. — Nastavljeni so čč. gg. novomašniki: Močnik za kaplana v Bovec; Pisk za kaplana v Črniče.

Čebelarški sbod v Kobaridu se vrši 28. t. m. po jutranji maši v ondotni šoli. Na sbod pride tudi zastopnik osrednjega čebelarškega društva iz Ljubljane. Vsi ondotni čebelarji se vabijo, da se shoda mnogobrojno udeleže.

Dobre knjige

Foersterjeva »Cantica sacra«. I. del. Cerkevna pesmarica za moški ali ženski zbor (čveteroglasno). Cena 2 K 40 v. Založila »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani. — Nov popravljeni natis te že več let težko pogrešane in vsestransko zaželjene zbirke je ravnokar izšel. Z njim bo zelo ustrezno našim cerkvenim moškim in ženskim zborom. To zbirko našega nedosežnega in velezaslužnega skladatelja priporočamo posebno Marijinim družbam in našim društvom ter cerkvenim zborom sploh, ki razpolagajo z enakimi (samo moškimi ali samo ženskimi) glasovi. Ta krasna zbirka nudi za mal denar izbiro naših najboljših in najpriljubljenejših cerkvenih skladb; deli se v pet glavnih delov, med katerimi obsega prvi 24 mašnih pesmi, drugi del nudi 25 skladb za razne praznike cerkvenega leta, dalje imamo v tretjem delu razne Marijine, v četrtem delu razne svetniške pesmi, zadnji del pa

obsega »O salutaris hostia«, potem šest lepih Tantum ergo, Odgovore, Psalm po blagoslovu. Zahvalno in h koncu Avstrijsko himno. Zbirko je odobril prečastiti knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, dne 19. januarja 1910, št. 286. Priporočamo zbirko našim cerkvenim pevcem v splošno porabo.

»Že dolgo let uporabljam naravno Franc Jožef-ovo grenčico tako na kliniki kakor tudi v zasebni praksi, ker učinkuje natančno in zanesljivo, ne da bi provzročala neugodne počutke.«

Profesor G. Baccelli,
ravnatelj »Clinica Medica« na
kralj. univerzi v Rimu. 23

Smešnice

Nehvaležen. Odvetnik: »Ali ste zadovoljen z menoj? Kaj takega niste pričakovali?« — Jud: »Ko bi bil vedel pred obravnavo, da sem tak poštenjak, bi Vas ne bil naprosil, da me zagovarjate!«

V gostilni. Natak: »Vi ste en kozarec premalo plačali!« — Pivec: »Mogoče, da je to tisti kozarec, ki sem ga preveč izpil!«

Pred sodiščem. Sodnik: »Ali ste bili že večkrat kaznovani?« — Zatoženec: »Ja, ... pa sem bil tudi že večkrat oproščen!«

V zadregi. Tujec načelniku gasilcev: »Ali se kaj pridno vadite?« — Načelnik: »O ja, ... samo premalokrat gori!«

V nevolji. Bolnik: »Nikar ne bodite hud, gospod doktor, da ste se k meni potrudili. Tri dni me je tako vilo, da nisem bil za nič, danes sem pa čisto zdrav!« — Zdravnik: »Seveda, to je že stara pesem, da doktorja zmeraj prekasno kličejo!«

Kako se podpira umetnost. Občinski tajnik: »Gospod župan, glavarstvo zahteva tudi sporočilo, kaj se je kaj storilo za umetnost!« — Župan: »No, zapišite, da smo naročili dva vagona umetnih gnojil!«

Pri zdravniški skušnji. Profesor: »Če Vas bo kdo klical k bolniku, kaj boste najprvo vprašali?« — Dijak: »Kje da bolnik stanuje!«
Nevaljni polcaj. »Vrag vzemi vse avtomobile! Če vozijo počasi, jih ne smem zapisati, če pa prehitro, pa številke ne morem brati!«

Čudno žalovanje. Gast: »Ali je umrl gostilničar, ker nosite znak žalovanja?« — Natak: »Ne, ampak našemu najboljšemu gostu je doktor prepovedal pivo piti. Zato žalujemo.«

Pred porotniki. Zagovornik: »Da, gospodje, le lakota je kriva, da je zatoženec kradel, kajti želodec mu je tako krulil, da so mu klobase kar same od sebe v roke padle!«

Zmeraj priden. A: »Kaj počne gospod sodnik sedaj, ko je vpkoljen?« — B: »Je tak, kakor prej — vedno teži, koliko ima opraviti!«

Dobro je pogodil. Agent: »Edini mož, ki sem ga pri naši zavarovalnici zavaroval za stotisoč kron, je umrl dva tedna potem.« — Prijatelj: »Kaj pa si ti storil?« — Agent: »Vdovo sem vzeli!«

Vinski trgovec. »Tisoč kron izplačam tistemu, ki mi dokaže, da so moja vina zdravju škodljiva in sto kron, če mi dokaže, da jih z vodo mešam!«

Neprijetno. A: »Zakaj se tako jeziš nad snegom?« — Berač: »Zato, ker mi vsak, katerega poprosim, veli, naj grem sneg kdati!«

Dober brivec. Gospod na kmetih: »Kje pa imate brivca?« — Kmet: »Le pojdite po cesti naprej, pa boste prišli do hiše, kjer ljudje zmeraj gori in doli hodijo, pa se ne upajo notri. Tam je!«

Smola. Pivček: »Nikdar več ne vzamem palice seboj v gostilno! Se vselej, kadar so se stepli, sem bil z njo tepen!«

Pri porokl. Kako se ženin žalostno drži — nevestin oče je pa tako vesel! — »To ni čudno! Dati je bolje kot vzeti.«

Zmeraj enak. A: »Jaz nabiram abstinence, ali pristopiš tudi ti?« — B: »Zakaj ne, če plačaš par litrov!«

Mnenje g. dr. M. Sofronieff-a,
Sofija.

Gospod J. Serravallo!
Trst.

Vaše Serravallovo Kina-vino z železom mi je znano že več let nazaj po dobrih uspehih, ki se jih z njim doseže tam, kjer je treba obuditi tek in povrniti rekonvalescentom moči. Se sedaj imam slučajev, ki to potrjujejo in nikdar ne zamudim prilike posluževati se njegovih obnavljajočih moči.

Sofija, 21. oktobra 1908.

Dr. M. Sofronieff.

Tržne cene Gospodarske Zveze

za 100 kg. Ljubljana

V Ljubljani, dne 23. avgusta 1910.

Doželni pridelki:	Cena		Zivina, meso	Cena	
	K	v		K	v
Pšenica	22	80	živina vaga:		
Riž	16	—	Goveda pitana ..	88	—
Ajda	14	70	Teleta teška ..	154	—
Ječmen	14	70	Teleta mala ..	106	—
Oves	15	80	Praseli	136	—
Proso belo	19	30	Koštruni	160	—
Proso rumeno ..	15	—			
Koruza stara ..	14	20			
Koruza nova ..	—	—	Kuretnina in drugo:		
Leča	24	—	Maslo kuhano ..		
Grah	24	—	od K 280 — do ..	290	—
Laneno seme ..	28	—	Maslo surovo od ..	300	—
Graščica	—	—	K 280 — do ..	—	—
Domača detelja ..	—	—	Slanina sveža ..	154	—
Gorenjska repa ..	—	—	(špeh)	—	—
Fizol Ribničar ..	—	—	Slanina preka-	164	—
Fizol Prepeličar ..	—	—	jena	—	—
Fizol Mandalon ..	—	—	Mast svinjska ..	178	—
Cebula	10	50	Loj	36	—
Krompir	6	—	Jajca 100 kom ..	9	—
Zelje sveže	4	—	Pišanci	1	40
Zelje kislo brez ..	—	—	Golobi	—	65
soda	6	—	Raca	3	50
Repa sveža	4	40	Gos	6	—
Repa kisla brez ..	—	—			
soda	12	—	Kolonijalno blago		
Brinje	—	—	na debelo		
Kumna	70	—	RIE Rangon od ..		
Orehi	—	—	K 25 — do ..	81	—
Gobe suhe	220	—	Kava Santos od ..	218	—
Ječice	—	—	K 190 — do ..	56	50
Zelod	—	—	Sladkor	—	75
Smrekovi storži ..	—	—	Petrolej	—	—
Seno	4	80			
Slama	4	—			
Stelja	8	—			

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Praga, 17. avgusta: 41, 55, 49, 46, 85.

Gradec, 20. avgusta: 10, 42, 82, 45, 43.

Dunaj, 20. avgusta: 22, 29, 62, 32, 45.

CLIMAX motori na petrolej

Najoenejši obrat.

Bachrich & Co.

tovarna za motorje

Dunaj XIX/6

Hellengstötterstr. 83.